

ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ

«ΙΣΒΟΡΟΣ»

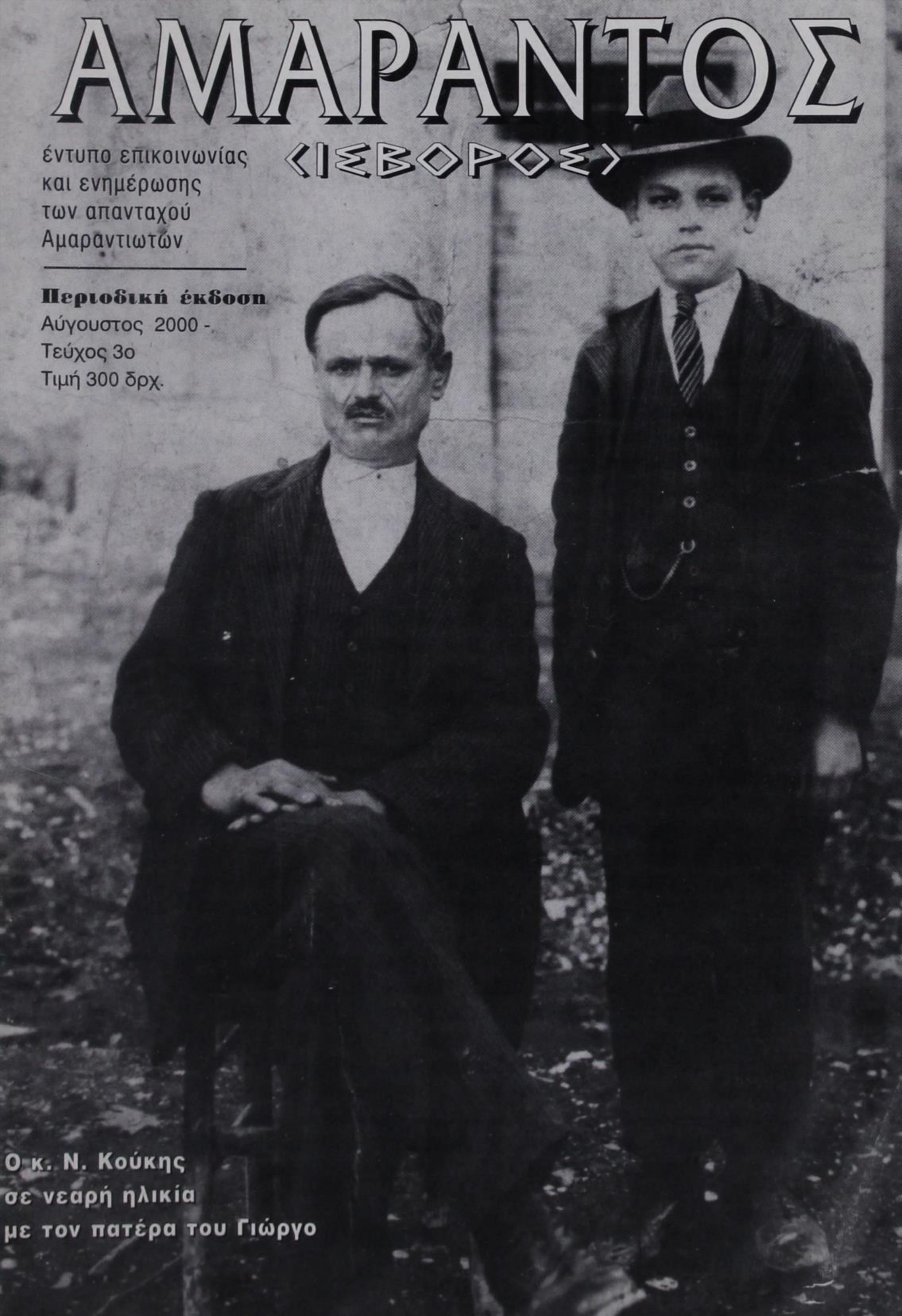
έντυπο επικοινωνίας
και ενημέρωσης
των απανταχού
Αμαραντιωτών

Περιοδική έκδοση

Αύγουστος 2000 -

Τεύχος 30

Τιμή 300 δρχ.

Ο κ. Ν. Κούκης
σε νεαρή ηλικία
με τον πατέρα του Γιώργο

Περιεχόμενα

1) Οραματιζόμενοι το μέλλον... της κ. Βικτωρίας Σωτ. Ζακοπούλου.....	3
2) Η τίμηση Αμαραντιωτών.....	5
3) Οι Βουλευτικές εκλογές.....	6
4) Ο Πολ. Σύλ. επισημάνσεις.....	6
5) Έργα στο χωριό.....	7
6) Το οδικό δίκτυο.....	8
7) Οι δραστηριότητες στο δάσος μας.....	9
8) Δημήτριος Ζιώγας.....	10
9) Αναβίωση Πασχαλινού εθίμου κ. Σταύρου Ν. Κούκη.....	12
10) Πάσχα στο χωριό φωτ. Επιταφίου.....	15
11) Εγκύκλιος «Ανάσταση του Χριστού».....	19
12) Φωτ. από Αναστάσιμες εκδηλώσεις.....	22
13) Ίσβορος. Η περιπέτεια μιας λέξης.....	24
14) Η ζωή του κ. Νικολάου Κούκη.....	29
15) Μαστορίτικα του κ. Παναγ. Σκορδά.....	43
16) Το «ξέσκαμμα» ...της κ. Αφροδίτης Κατή.....	44
17) Κοινωνικά.....	44
18) Ειδήσεις με λίγα λόγια.....	47

Εκδότης:

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο: Παναγιώτης Στεφ. Ζακόπουλος

Διεύθυνση: Κρήτης 23 και Χαλκίδος

Κ. Χαλάνδρι Τ.Κ. 15231

Τηλ. (01) 6721822

ή

Αμάραντος Κονίτσης ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Τ.Κ. 44100

Τηλ. (0655) 23648

Οραματιζόμενοι το μέλλον του χωριού μας μέσα από τους «δικούς μας» ανθρώπους και τη «δική μας» ιστορία

Το κάλεσμα στις ρίζες μας γίνεται ολοένα και περισσότερο ανάγκη ζωής και συνειδητοποίησης της ίδιας μας της ύπαρξης. Μια ανάγκη που δύσκολα κατανοούμε και αποδεχόμαστε, καθώς είμαστε εγκλωβισμένοι και προσηλυτισμένοι στους ρυθμούς της σύγχρονης, «αστικοποιήσιμης», πλέον, καθημερινότητάς μας.

Βέβαια, τα καλέσματα ποτέ δε σιωπούν ή εκλείπουν. Και μοιάζουν με πηγή ζωής, ποιότητας, έμπνευσης δημιουργίας και πορείας προς το μέλλον. Δε μένει, λοιπόν, τίποτε άλλο, παρά να αφουγκραστούμε τα καλέσματα αυτά και να τα κάνουμε πράξη «ζωής»...

Ο παραπάνω πρόλογος δε στοχεύει σε τίποτε άλλο εκτός από το να επισημάνει και να προσδιορίσει το ρόλο όλων των προσπαθειών πρόσκλησης και ανάκλησης των στοιχείων εκείνων, τα οποία σηματοδοτούν τα χαρακτηριστικά ενός ίδιου τόπου και μιας ίδιας καταγωγής.

Θεωρώ ότι παρόμοιος είναι και ο στόχος του παρόντος εντύπου-το οποίο, πρέπει να τονίσουμε ότι από το δεύτερο, κιόλας τεύχος τείνει να γίνει το «δικό μας περιοδικό», το δικό μας κοινό μέσο επικοινωνίας, ανταλλαγής πληροφοριών και συναγκαλιάσματος των κοινών μας δεσμών, ιστορικών, πολιτιστικών και πολιτισμικών, λαογραφικών, κοινωνικών και φιλικών.

Πιστεύω ότι όλοι όσοι διάβασαν και το δεύτερο τεύχος ένιωσαν ότι ανήκουν σε έναν τόπο ιδιαίτερο, ξέχωρο, δικό τους, ότι έχουν έναν κοινό άξονα αναφοράς και προσέγγισης του δικού τους μικρόκοσμου, του κόσμου του Αμαράντου, του Ισβόρου.

Ένιωσαν ότι είναι κοντά μεταξύ τους κι ας βρίσκονται μακριά ο ένας από τον άλλον, πληροφορήθηκαν για γεγονότα και ανθρώπους που, ίσως, δε γνώριζαν, αλλά αισθάνθηκαν ότι αφορούν στο δικό τους τόπο.

Και θαρρώ πως είναι πολλοί εκείνοι που περιμένουν με ανυπομονησία να αρχίσει να ξετυλίγεται, με οποιουσδήποτε τρόπους, το κουβάρι της δικής μας ιστορίας, της πορείας όλων αυτών που ακούμε-εμείς οι νεώτεροι-ότι πέρασαν, έζησαν, έπαιξαν ένα δικό τους ρόλο στα δρώμενα αυτού του τόπου. Είναι πολλοί αυτοί που θέλουν να μάθουν, να θυμηθούν και να ξαναζωντανέψουν τα δικά τους έθιμα, τις παλιές συνήθειες, τον παλιό τρόπο βίωσης και έκφρασης των σημαντικών και ασήμαντων γεγονότων, τους αλλιώτικους και αλλοτίνούς τρόπους επικοινωνίας και γεύσης της ζωής.

Είναι, πράγματι, χρήσιμο να αφήσουμε παρακαταθήκες στους νέους, αλλά και να υποδείξουμε και να μεταφέρουμε στους νέους μια άλλη εικόνα του χωριού μας και των ανθρώπων του, αυτών που το έφτασαν ως εδώ κι αυτών που το εκπροσωπούν σήμερα σε όλα τα σημεία της γης.

Είναι, κατά συνέπεια, εμφανής η διπτή αντιμετώπιση του περιοδικού από όλους εμάς: αυτούς που θα επιδιώξουν να μάθουν τα αφορώντα του χωριού μας και θα επιχειρήσουν να καταθέσουν νέες ιδέες και προτάσεις για το καλύτερο αυτού του χωριού και αυτούς που θα φροντίσουν να αναμοχλεύσουν μνήμες και εικόνες παλιότερων ημερών και στιγμών με σκοπό να διασώσουν ό,τι παρέλαβαν και έζησαν οι ίδιοι.

Αναμφισβήτητα, σήμερα περισσότερο από ποτέ άλλοτε ο άνθρωπος έχει την ανάγκη να εκφράσει και να εκφρασθεί μέσα από τις κληρονομιές του τόπου του σε ατομικό, εθνικό και δι-εθνικό επίπεδο.

Γι' αυτό ας διευρύνουμε τις διόδους επικοινωνίας και ας αφήσουμε να μεστώσει μια προσπάθεια ανάδειξης του πλούτου που πραγματικά κρύβει και ο δικός μας τόπος.

Βικτωρία Σωτ. Ζακοπούλου
Ιωάννινα

Η τίμηση Αμαραντιωτών

Στις 27 Μαρτίου, η VII (όγδοη) Μεραρχία σε ειδική τελετή στον ξενώνα (σχολείο) του χωριού, τίμησε τον Πρόεδρο κ. Βασίλειο Σ. Ζακόπουλο και τον επιχειρηματία κ. Γεώργιο Κατή, για την προσφορά τους και την άφογη συνεργασία τους με το στρατό.

Παρεδόθη ειδική πλακέτα στους τιμώμενους, από τον Διοικητή Μεραρχίας, παρουσία του Δημάρχου κ. Χατζηεφραιμίδη και πολλών Αμαραντιωτών που συμμετείχαν στην τιμή και τη χαρά των δύο συγχωριανών μας. Ακολούθησε πλούσιο γεύμα, με ευθύνη προσωπικού της Μεραρχίας.

(Στην τελετή δεν παρευρέθη ο κ. Ζακόπουλος Βασίλειος λόγω υποχρεώσεων και εκπροσωπήθηκε από τον σύμβουλο της παρεδρίας κ. Νικόλαο Ζιάκο).

Οι βουλευτικές εκλογές

Στις 9 Απριλίου 2000 έγιναν οι προκηρυγμένες βουλευτικές εκλογές και στο χωριό μας. Μεγάλος αριθμός ξενιτεμένων βρήκαν την ευκαιρία να επισκεφθούν την ιδιαίτερη πατρίδα μας.

Εγγεγραμμένοι 458, 17 στρατιώτες, 1 δικαστικός υπάλληλος. Ψήφισαν 227 στο σύνολο, 209 χωριανοί. 141 άνδρες και 86 γυναίκες.

Έλαβον· (Με την κοινοβουλευτική τους σειρά):

ΠΑΣΟΚ	ψήφους	85
ΝΔ	»	108
ΚΚΕ	»	18
ΔΗΚΚΙ	»	2
ΣΥΝ	»	8
ΔΗΜ. ΠΕΡ. ΕΝΩΣΗ	»	3
ΕΛΛ. ΟΙΚΟΛ.-Δ. ΒΕΡΓΗΣ	»	2
Λευκά-Άκυρα	»	1
Έγκυρα	»	226

Δικαστικός υπάλληλος ήταν η κυρία Ξυγκάκη Παναγιώτα. Εφορευτική επιτροπή η κ. Περσεφόνη Ν. Πανταζή (γραμματέας) και ο Ζακόπουλος Παναγιώτης. Εκπρόσωποι κομμάτων ο κ. Νικόλαος Ζιάκος και Χαρίλαος Παπαγιαννόπουλος.

Η Περσεφόνη Ν. Πανταζή στα εκλογικά της καθήκοντα.

«ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ»

Στα πλαίσια των δραστηριοτήτων και ευθυνών του είναι και η ενοικίαση των ιδιωτικών λιβαδιών. Για την ενημέρωσή μας ανακοίνωσε τα ακόλουθα:- Ο Πολιτιστικός Σύλλογος νοίκιασε τα ιδιωτικά λιβάδια για Θερινό-Φθινοπωρινές βοσκές ως εξής:

- 1) Τις τοποθεσίες Γκορύτσα-Μπόγκοβο, Αγ. Χαράλαμπο στην **Κοκοβέ Φρειδερίκη** έναντι του ποσού των 200.000 δρχ.
- 2) Τις τοποθεσίες Αγ. Νικολάου και πάνω στην **Ζιάκου Αθηνά** έναντι του ποσού των 800.000 δρχ.

Οι παραπάνω ενοικιαστές απαγορεύεται να βόσκουν ζώα κοντά σε καλλιεργήσιμες και κατοικήσιμες εκτάσεις.

Για τον Π.Σ.Α.

Ο Πρόεδρος
Φ. Παναγιωτίδης

Ο Γραμματέας
Σ. Κούκης

Επισημάνσεις:

Επανειλημμένως τα ζώα της κ. **Κοκοβέ** έχουν φθάσει στον Αγ. Αθανάσιο και στην Αλατόπετρα, παρά τις διαμαρτυρίες των κατοίκων. Μετά τη νέα συμφωνία να ληφθούν μέτρα για την τήρησή της...

Για την δεύτερη συμφωνία· Ουσιαστικός διαχειριστής της επιχείρησης είναι ο κ. **Ντάκουλας**, του οποίου η μέχρι τώρα συμπεριφορά ήταν τουλάχιστον ανεπίτρεπτη. Κατά τη μεταφορά των ζώων ένθεν και κείθε, παραβιάζοντας την εκάστοτε συμφωνία, κατέστρεψε ιδιωτικές περιουσίες και κοινωνικές (δίκτυο νερού) χωρίς την ευθιξία ούτε καν της συγνώμης.

Τα αντιμετώπιζε με ειρωνεία, αδιαφορία και επανάληψη. Επιτέλους, ας αναλάβει τις ευθύνες της η κ. **Αθηνά Ζιάκου**, η κατά το νόμο εκτεθειμένη, λόγω υπογραφής, και που πιθανόν μελλοντικά θα έχει και τα ουσιαστικά προβλήματα, που εκ της **αλαζονείας** του στενού συγγενικού της προσώπου δημιουργούνται.

Με τη σειρά του ο Πολιτιστικός Σύλλογος οφείλει να υπερασπίσει τα δικαιώματα των κατοίκων στις περιουσίες τους και πολύ περισσότερο τη θιγόμενη αξιοπρέπειά τους.

Και κατοίκους εννοώ τον πατέρα μας, τ' αδέλφια μας, τη μάνα μας, εμάς τους ίδιους...

Έργα στο χωριό:

Έγινε η διάνοιξη του δρόμου, από τη βρύση Αγίου Γεωργίου έως το σπίτι του κ. Νικ. Ζιάκου. Ο αρχικός σχεδιασμός προβλέπει να ενωθεί με τον περιφερειακό του κάτω μαχαλά, από τα αλώνια της Πάντζενας, μέσα από το προαύλιο του σπιτιού των κληρονόμων Σιούτη; στην Ντρόσγκα, έως του κ. Παν. Κούκη.

Δε θα σταθώ σ' αυτούς που εξυπηρετούνται και σ' αυτούς που θίγονται, αλλά σ' αυτούς που είχαν πρωταγωνιστήσει για τη συγκέντρωση των υπογραφών. Ήταν αισθητή η απουσία τους. Ο ρόλος και η ευθύνη τους δε σταματάει στο να πείσουμε κάποιους να επιτρέψουν την καταστροφή της περιουσίας τους ή τμήματός της, ν' αποσπάσουμε την υπογραφή.

Η ευθύνη τότε αρχίζει, οφείλουν να υπερασπίσουν τους θιγόμενους, να τηρηθούν τα συμφωνηθέντα.

Οι εργολάβοι δε γνωρίζουν τις περιουσίες και αγνοούν το **εθιμικό δίκαιο** του

χωριού, τους άγραφους νόμους μας. Τους ενδιαφέρει ο ευκολότερος και οικονομικότερος τρόπος πραγματοποίησης του έργου.

Εκεί χρειάζεται η επίβλεψη. Και υπεύθυνοι γι' αυτό είναι, πέραν της εκλεγμένης «ηγεσίας», αυτοί που ανέλαβαν τη συλλογή υπογραφών. Δεν είναι δυνατόν ο κάθε ιδιώτης, και μάλιστα υπερήλικες, να διαπληκτίζεται με τον εργολήπτη ή τους ανεύθυνους εργάτες.

Τα επισημαίνω αυτά όσο το έργο είναι εν εξελίξει μήπως και κάποιοι φιλοτιμηθούν.

Να μην ενεργεί ο καθένας με βάση το προσωπικό συμφέρον περιστασιακά.
Έτσι δημιουργείται κακό άλλοθι και διαιωνίζουμε τις τριβές και τις αντεκδικήσεις.

Το σήμερα εσύ; αύριο εγώ και θα δεις...

Αλίμονο, όχι τέτοια...

- Το πρώτο εγκρινόμενο ποσό, είναι 10.000.000 και το ανέλαβε ο εργολάβος εξ Ιωαννίνων.

κ. Βασίλειος Αλεξίου

Το οδικό δίκτυο:

Για την βελτίωση του οδικού δικτύου, δαπανήθηκαν κατά πληροφορίες 600 εκατ., κανείς επίσημα δεν μας ενημέρωσε, ούτε στη διαδρομή των έργων υπήρξε αναρτημένη ανακοίνωση.

Όσα όμως και να απορροφήθηκαν, το μόνο βέβαιο είναι ότι το δίκτυο βρίσκεται σε πολύ χειρότερη κατάσταση. Καταστράφηκε η παλιά, έστω υποτυπώδης άσφαλτος και δημιουργήθηκαν λακκούβες, έγινε διάνοιξη σε μέρη που δεν εξυπηρετούν, ενώ τα επικίνδυνα παρέμειναν.

Δεν έγιναν εγγειοβελτιωτικά έργα και το νερό παράσυρε το υλικό της διαστρωμάτωσης (μεγάλες πέτρες και χαλίκι ποταμιού, είναι επιτρεπτό αυτό;).

Αποτέλεσμα:

Στα Βότσια Εξοχής και Μούσγκες (σύνορα Πυξαριάς-Αγίας Βαρβάρας) να έχουμε μεγάλες κατολισθήσεις, με κίνδυνο να θρηνήσουμε θύματα. Η σκόνη πνίγει τον επιβάτη, ενώ τα κλαριά δεν επιτρέπουν την ορατότητα.

Η πτώση τεράστιων λίθων είναι συνεχής.

Έτσι η συγκοινωνία έγινε προβληματική, κανείς από τους οδηγούς του ΚΤΕΛ δε δέχεται το δρομολόγιο οπότε και το κατήργησε, ακόμη και οι ταξιτζήδες δυσανασχετούν. Η επικοινωνία δυσχερεστάτη πλέον περιορίστηκε στην ευχέρεια του Δημοτικού λεωφορείου.

Σε μια εποχή που οι κάτοικοι των ακριτικών χωριών (κυρίως υπέργηροι) περιμένουν τους ξενιτεμένους τους, ασθενείς να επισκεφθούν τα Λουτρά για την καλυτέρευση της υγείας τους και οι επιχειρηματίες να δραστηριοποιηθούν δύο μήνες για να καλύψουν τις ετήσιες οικονομικές υποχρεώσεις τους. Ουδεμία ευθιξία. Οι φορείς ν' αναλάβουν τις ευθύνες τους.

Η Παρεδρία, ο Πολιτιστικός και η Αδελφότητα. **Οι κατολισθήσεις, οι καθιζήσεις και οι κακοτεχνίες δεν είναι δημιουργήματα μόνο φυσικά. Είναι και ανθρώπινα.**

Είναι αίτια της πτώσης αξιών, είναι της αδηφαγίας, είναι της μεγαθηριακής απληστίας, είναι του κυνισμού. Αίσχος...

Οι δραστηριότητες στο δάσος μας:

Το δασαρχείο Κόνιτσας ενήργησε εγκατάσταση του Δασικού Συνεταιρισμού Αμαράντου, που εκπροσωπήθηκε από τον Πρόεδρο του κ. Χ. ΤΣΑΤΣΗ, για την υλοτόμηση κοινοτικού δάσους στις περιοχές «Άγ. Νικόλαος, Ντρέμπεζιο-Προφήτη Ηλία, Λουτρά και Κακό». Λήξη υλοτομίας 12-8-2000.

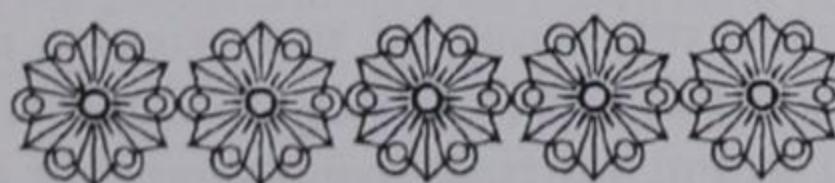
Το πρωτόκολλο εγκατάστασης στην παράγραφο 8 (οκτώ) αναφέρει «περί υποχρεώσεων...». Επίσης, ευθύνονται για κάθε παρανομία που θα συμβεί στην έκταση που εγκαθίστανται.

Οι εγκαταστήσαντες
Π. Γόγολος

Ο εγκατασταθείς
Χ. Τσάτσης

Στις ανωτέρω συστάδες απαγορεύεται η βοσκή μικρών και μεγάλων ζώων για 10 χρόνια. **Η τήρησή της ανατίθεται στα όργανα της δασικής υπηρεσίας, κοινοτικών φυλάκων, ελληνικής αστυνομίας και σε κάθε φιλόνομο και φιλοπρόοδο πολίτη.**

Ο Δασάρχης Κόνιτσας
Δημ. Ν. Ζήκος
Δασολόγος Α' βαθμού

Δημήτριος Ζιώγας:

«Το καμάρι του χωριού»

Στις 15 Αυγούστου του 1998, το κοινοτικό συμβούλιο και ο πρόεδρος του κ. Βασίλειος Σ. Ζακόπουλος τίμησε τον κ. Δημ. Ζιώγα με συμβολική πλακέτα και ένα συμβολικό οικονομικό ποσό.

Στην καθιερωμένη ομιλία της βραδιάς ο πρόεδρος ανάφερε τα εξής για το τιμώμενο πρόσωπο: «Θέλοντας να εκφράσουμε την ευγνωμοσύνη όλων μας, σ' ένα δικό μας άνθρωπο, όπως λέμε στον άνθρωπό μας, για τη συμβολή του στο χωριό, διαλέξαμε τούτη τη μέρα να το κάνουμε, για να δώσουμε πιο πολύ χαρά σ' εκείνον, σ' εκείνον που η προσφορά του ριζωμένη στη διάθεση και θέληση του χωρίς ανταμοιβή, περνάει στα ανεκτίμητα αγαθά.

Τι θα μπορούσαμε να πούμε για τον Μήτσο τον Ζιώγα, τον ακούραστο Μήτσο, εκείνον που νοιάζονταν και νοιάζεται για όλους μας, εκείνον που διέθεσε τη ζωή του για το χωριό μας.

Το Μήτσο, που παρά τα προβλήματά του, είναι ξάγρυπνος στην εκκλησιά του Αγ Γιώργη, καρτερώντας με αγάπη και ευλάβεια τους χωριανούς μας, ν' ανάψουν ένα κερί και να παρακολουθήσουν κάθε εκκλησιαστική λειτουργία και μυστήριο.

Τι να θυμηθεί κανείς για τον αγαπημένο μας Μήτσο, που η αγάπη του για τον κόσμο είναι ζωγραφισμένη στο πρόσωπό του, που δεν άφησε τόπο μέσα του να ριζώσουν μίση και έχθρες για μας.

Πώς να ξεχάσουμε το Μήτσο που' τρεχει στα σπίτια να φωνάξει τον κάθε μεγάλο άνθρωπο, να επικοινωνήσει τηλεφωνικά με τα ξενιτεμένα παιδιά του, τότε που είχαμε ένα τηλέφωνο στο χωριό; Ποιός τον υποχρέωνε άραγε;

Είναι η μεγάλη του αγάπη για τους ανθρώπους, για όλους εμάς, είναι η καλοσύνη του, η μεγαλοψυχία του, η λεβεντιά της ψυχής του. Κι, όταν η καμπάνα του χωριού κτυπά και καλεί τους χωριανούς στην εκκλησία, ξέρουν όλοι από τον

ήχο κι απ' τον ρυθμό της ότι ο Μήτσος είναι εκεί και ότι όλα είναι έτοιμα και καθαρά γι' αυτούς.

Ο νους μας πάει σ' εκείνον, τον ακούραστο και καλοσυνάτο άνθρωπο, που έγινε ένα με τον Έλατο, την εκκλησία του Αη Γιώργη και την καμπάνα.

Δεν μπορείς να τον ξεχωρίσεις απ' αυτά. Είναι σύμβολο και παράδειγμα καλοσύνης, ανιδιοτέλειας και αγάπης.

Στο πρόσωπό του είναι χαραγμένη η χαρά της προσφοράς. Πολλά θα μπορούσε να πει κανείς.

Για μας είναι τιμή που είναι χωριανός μας. Σήμερα τιμούμε τον Μήτσο το Ζιώγα, τιμούμε τις ανθρώπινες αξίες, που εκφράζονται στο πρόσωπό του, τιμούμε την πλούσια καρδιά τούτου του ταπεινού, αθόρυβου συγχωριανού μας. Είναι καταξιωμένος στις καρδιές όλων μας.

Τον τιμούμε με μια συμβολική πλακέτα και με μια συμβολική οικονομική προσφορά σε επιταγή και ευχόμαστε να είναι πάντα καλά και η ζωή του να' ναι για όλους μας παράδειγμα».

Σημείωση:

Το οικονομικό ποσό ήταν 50.000 δρχ, η δε πλακέτα έγραφε τα εξής:
«Κοινότητα Αμαράντου· Τιμής ένεκεν, στον αγαπημένο μας Δημήτρη Ζιώγα. Για την αδιάκοπη και αφιλοκερδή εργασιακή συνεισφορά του στο χωριό μας «AMAPANTO»

και στους κατοίκους του. Από την Κοινότητα ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ 15-8-1998 ο πρόεδρος Βασίλης Σ. Ζακόπουλος».

«Ο Λυτρωτικότερος ψυχικός γλυκασμός για όλους εμάς που σέρναμε το βάρος του χρέους απέναντι σ' ένα σύγχρονο κοινωνικό ήρωα. Μια φυσιογνωμία που γεμίζει την ψυχή μας με ηθική πληρότητα.

Η ολοκληρωτική προσφορά του καταχτάει και τον πιο αδιάφθορο οραματιστή.

Η χειρονομία της κοινότητας έθεσε τέρμα στο κατρακύλισμα του λιθαριού της εύκολης περιφρόνησης»

«Το περιοδικό»

Δημήτρης Ζιώγας.
Το καμάρι του χωριού

ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΠΑΣΧΑΛΙΝΟΥ ΕΘΙΜΟΥ

Καθώς πλησίαζε το φετινό Πάσχα, η σκέψη μου γυρνούσε πίσω, στο 1966, όταν μαθητής της Δευτέρας Δημοτικού είπα τελευταία φορά τον «Λάζαρη». Μετά έφυγα για την Αθήνα και ο «Λάζαρης» έμεινε μια ανάμνηση που ποτέ μέχρι τώρα δεν έτυχε να ξαναζωντανέψει, να γίνει πραγματικότητα.

Σκεφτόμουν ότι στο χωριό μας είχε ν' ακουστεί τριάντα περίπου χρόνια, όσα δηλαδή πέρασαν από το κλείσιμο του Δημοτικού Σχολείου Αμαράντου.

Η επιθυμία μου ν' ακουστεί πάλι φέτος στο χωριό φούντωσε μέσα μου. Τηλεφώνησα στον πατέρα μου (Νικόλαος Γ. Κούκης) να βρει κουδούνια (κύπρους) με δύο ή τρία γλωσσίδια, ξύλα σε σχήμα Σταυρού και να φτιάξει το Λάζαρη.* Φτάνοντας Παρασκευή βράδυ στο χωριό, ο Λάζαρης με περίμενε έτοιμος στον ιβορό** του σπιτιού. Ξανάγινα μικρό παιδί και δεν έβλεπα την ώρα να ξημερώσει.

Το πρωί της επομένης 22-4-2000 Σάββατο του Λαζάρου έστειλα τα παιδιά να μάσουν αγριολούλουδα να τον στολίσουμε, στο στόλισμα βοήθησε και η Ντίνα Γ. Τσάτση μαζί με την εγγονή της Κατερίνα.

Μόλις τελειώσαμε το στόλισμα ήρθε στο χωριό και ο Φώτης Παναγιωτίδης με τα παιδιά του και η παρέα μας μεγάλωσε.

Δεν μπορώ να σας περιγράψω με τι συγκίνηση σήκωσα το Λάζαρη στον ώμο μου, όπως τότε που ήμουν μικρός. Κάθε τόσο σταματούσα και τον κουνούσα με δύναμη για ν' ακουστεί ο ήχος των κουδουνιών.

*

Τα πέντε παιδιά που είχαν συγκεντρωθεί πήγαν και είπαν το Λάζαρη σ' όλους τους μαχαλάδες του χωριού.*** Οι χωριανοί τους δέχονταν με χαρά αλλά και συγκίνηση που φαίνονταν πιο έντονα στα πρόσωπα των μεγαλυτέρων, όταν άκουγαν τα κουδούνια να χτυπούν και τα παιδιά να λεν:

Ήρθε ο Λάζαρης ήρθαν τα Βάγια
ήρθε κι ο εμπαθος της εβδομάδας
να κοπιάσετε στην εκκλησία για ν' ακούσετε χρυσά βιβλία.

Τα καλάθια που κρατούσαν οι κοπέλες γέμιζαν από σπίτι σε σπίτι με αυγά, γλυκά και λεφτά που τους έδιναν.

Στο τέλος τα παιδιά μ' ένα στόμα με ρώτησαν: Θα ξαναπούμε του χρόνου το

Αναβίωση πασχαλινού εθίμου

Διακρίνονται ο Σωτ. Φ. Παναγιωτίδης, η Αφροδίτη Φ. Παναγιωτίδη,
η Ιωάννα Σ. Κούκη, ο Παν. Σ. Κούκης και η εγγονή Κουγκαρά.

«Λάζαρη»; Μακάρι να μπορούσα να τους απαντήσω σίγουρα ναι.

Το ευχάριστο είναι πως έμεινε χαραγμένο στο μυαλό τους
αυτό το Πασχαλινό έθιμο του χωριού μας.

* ΣΧΕΔΙΟ-ΣΥΜΒΟΛΟ ΛΑΖΑΡΗ

** Ιβορός=αυλή φραγμένη

*** Φωτογραφία ή φωτογραφίες
των παιδιών που λεν τον Λάζαρη.

ΑΘΗΝΑ 4-7-2000

ΣΤΑΥΡΟΣ Ν. ΚΟΥΚΗΣ

Πάσχα στο Χωριό

Ο Επιτάφιος έτοιμος:

Στη φωτ. ο κ. Γεώργιος Ζιώγας, η κ. Άννα Ζακοπούλου,
ο κ. Σωτήριος Νάκος και ο κ. Κων/νος Ζάμπος.

Οι πιστοί ασπάζονται τον Αποκαθηλωμένο Θεάνθρωπο. Στη φωτ. ο κ. Παν. Σκορδάς και ο κ. Κων/νος Κούκης.

Με θρησκευτική ευλάβεια και καλλιτεχνική ευαισθησία ετοιμάζουν τον Επιτάφιο. Στη φωτ. η κ. Μαριάνθη Συρμακέση (το γένος Παπαϊωάννου) και οι νεαρές κυρίες Παναγιώτα Π. Κασιόλα και Χαρούλα Ζάμπου (το γένος Δάψη).

Οι νέοι άνδρες
θα μεταφέρουν
τον Επιτάφιο περιφεριακά
του Αγίου Γεωργίου.
Στη φωτ. ο κ. Σταύρος
Κούκης ο κ. Παν. Κασιόλας
και ο κ. Σπύρος Μπόνας.

Οι πιστοί
ακολουθούν την
περιφορά του
Επιταφίου
κρατώντας
αναμένες καφέ
λαμπάδες,
το κλίμα βαρύ
και πένθιμο.
Εμφανής η
συγκίνηση

Στο τέλος της
περιφοράς,
ο Επιτάφιος
θα κρατηθεί ψηλά
στο ύψος του ώμου
και οι πιστοί θα
περάσουν
στο εσωτερικό του
Ναού από κάτω.
Στη φωτ.
η κ. Αναστασία
Γκούντου,
ο κ. Σωτήριος Π.
Παναγιωτίδης
και ο
Χαρίσης Β. Μπλάνος.

Κοκορέτσι στα πλαίσια του
νεοφερμένο εθίμου.
Ο κ. και η κ. Κασιόλα με τα
παιδιά τους την Πολυξένη,
την Όλγα και τον Νίκο,
ενώ μαζί βρίσκονται
η Ιωάννα και Παναγιώτης
παιδιά
του Σταύρου Κούκη.

Το Βράδυ της Αναστάσεως ο Ιερομόναχος πάτερ Κοσμάς διάβασε την παρακάτω εγκύκλιο στους πιστούς.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 52α

Θέμα: «Ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις» ή Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ.

Ἄγαπητοί μου Χριστιανοί,
ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Γιά μιά άκόμη φορά, γιορτάζουμε τό Πάσχα - «έορτήν έορτῶν καὶ πανήγυριν πανηγύρεων», κατά τόν ιερό ύμνογράφο τῆς Ἐκκλησίας μας. Γιορτάζουμε μέσα σέ ἀτμόσφαιρα χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως. "Ολοὶ οἱ Ἔλληνες: οἱ τῆς Μητροπολιτικῆς Ἐλλάδος, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀπόδημοι ὅπου γῆς, καθώς καὶ οἱ ἀδελφοί μας τῆς Κύπρου καὶ τῆς Βορείου Ήπείρου, ζοῦμε σήμερα ὡς τά κατάβαθά μας τήν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι τό πιό καταπληκτικό γεγονός, τό μοναδικό καὶ ἀσύγκριτο θαῦμα, τό ὅποιον εἶναι μαρτυρημένο **ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις**, δηλαδή μέ πολλές πειστικές ἀποδείξεις. (Πράξ. α', 3), ὥστε νά μήν ύπάρχη καμμιά ἀμφιβολία γιά ὅσα διακηρύσσει σταθερά, δυό χιλιάδες χρόνια τώρα, ή Ὁρθοδοξία.

"Ἄς δοῦμε, λοιπόν, τίς ἀποδείξεις αύτές «περί τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων καθώς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ύπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου» (Λουκᾶ α', 1-2), δηλαδή μέσα ἀπό τίς θεόπνευστες σελίδες τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ πρῶτα-πρῶτα, ἔχουμε τίς ἐμφανίσεις τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου:

- * στίς Μυροφόρες (Ματθ. κη' 9)
- * στούς 10 Ἀποστόλους, ἀπόντος τοῦ Θωμᾶ καὶ κατόπιν στούς 11, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Θωμᾶ (Ἰωάν. κ' 19-29. Λουκᾶ κδ' 36-49)
- * στούς δύο μαθητές, πού πήγαιναν στό χωριό Ἐμμαούς (Λουκᾶ κδ' 13-35)
- * στόν ἀπ. Πέτρο (Λουκᾶ κδ' 34)
- * στούς ἐπτά ἀποστόλους στήν Τιβεριάδα (Ἰωάν. κα' 1-14)
- * στόν Ἀδελφόθεο Ἰάκωβο (Α' Κορ. ιε' 7)
- * στήν σύναξη τῶν ύπερπεντακοσίων χριστιανῶν, «ἐξ ὧν οἱ πλείους μένουσιν ἔως ἄρτι. τινές δέ καὶ ἐκοιμήθησαν» (Α' Κορ. ιε' 6), ἀπό τούς ὅποίους, δηλαδή, οἱ περισσότεροι ζοῦσαν ἀκόμη ὅταν ὁ ἀπ. Παῦλος ἔγραφε τήν Α' πρός Κορινθίους ἐπιστολή, γύρω στό 55 μ.Χ., πρᾶγμα πού

σημαίνει πώς όλοι αύτοί ήσαν ἀξιόπιστοι μάρτυρες τῆς Ἀναστάσεως.

* Καί νά κλείσουμε τήν σύντομη αύτήν ἀναφορά μας, μέ τήν ἐμφάνιση τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου στὸν διώκτη Σαῦλο, ὁ ὅποῖος πήγαινε στήν Δαμασκό γιά νά συλλάβῃ τοὺς χριστιανούς (Πραξ. θ' 1 κ.ε). "Ολοὶ τό γνωρίζουμε πώς ἀπό τήν ὥρα ἐκείνη ὁ Σαῦλος ἔγινε ὁ μέγας ἀπόστολος Παῦλος, «ὁ πρῶτος μετά τὸν Ἔνα». Αὔτη δέ ἡ συγκλονιστική μεταστροφή τοῦ Παύλου ἔκανε τόν διαβόητο Γερμανό ὄρθολογιστή Baur (Μπάουρ) νά ὁμολογήσῃ πίστη στήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Γιατί χωρίς αύτή εἶναι ἀδύνατον νά ἐξηγηθῇ τό πῶς ὁ φοβερός διώκτης τῶν χριστιανῶν ἔγινε ὁ φλογερός Ἀπόστολος καί τό «σκεῦος ἐκλογῆς» τοῦ Κυρίου (βλ. «Ἰησοῦς ὁ ἀπό Ναζαρέτ», σελ. 584).

"Ἄν καί ἀπλὰ μόνο φυλλομετρήσετε τό Εὐαγγέλιο, θά δῆτε ἀδελφοί, πόσο ἀνεπιτήδευτα οἱ ἱεροί συγγραφεῖς ἀναφέρουν τίς ἐμφανίσεις τοῦ Κυρίου. Μᾶς ἴστοροῦν ὅτι ὁ Ἀναστημένος Διδάσκαλος εἶχε σῶμα μέ σάρκα καί ὄστα καί ὅτι, συνεπῶς δέν ἦταν φάντασμα· ὅτι συνέφαγε μέ τούς μαθητές, οἱ ὅποιοι τοῦ προσέφεραν «ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος καί ἀπό μελισσίου κηρίου» (Λουκᾶ κδ' 42-43), ἐνῶ καί ὁ ἀπόστολος Πέτρος βεβαιώνει ὅτι «συνεφάγομεν καί συνεπίομεν αὐτῷ μετά τό ἀναστῆναι αὐτόν ἐκ νεκρῶν» (Πράξ. ι' 41). Σαράντα ὄλόκληρες ημέρες ὁ Ἰησοῦς παρουσιαζόταν στούς Ἀποστόλους, γιά νά τονώσῃ τήν πίστη τους, ἀλλά καί γιά νά τούς δώσῃ τίς κατάλληλες ὁδηγίες γιά τήν ἵδρυση, τήν συγκρότηση καί τήν πορεία τῆς Ἐκκλησίας Του στήν γῆ μας (Πράξ. α' 3). Τί σημαίνουν ὅλα αὐτά τά «τεκμήρια», οἱ ἀποδείξεις, δηλαδή, τῆς Ἀναστάσεως; Σημαίνουν ὅτι ὅπως τότε ὁ Χριστός ἐνίκησε τόν θάνατο καί τούς πολεμίους τῆς ἀγίας διδασκαλίας Του, ἔτσι θά συμβῇ καί τώρα. Κι' ἔτσι θά γίνεται πάντοτε. Γιατί ὁ Χριστός ἀπό τήν ὥρα πού ἀναστήθηκε «ἐξήλθε νικῶν καί ἵνα νικήσῃ» (Ἀποκ. στ' 2). Καί ἐπομένως ὅσοι πολεμοῦν τόν Χριστό θά ἡττηθοῦν καί θά ντροπιασθοῦν, σύμφωνα μέ τήν διαβεβαίωση τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἅγιου: «ὁ πεσών ἐπί τόν λίθον τοῦτον (τόν Χριστόν) συνθλασθήσεται ἐφ' ὃν δὲ ἀν πέση, λικμήσῃ αὐτόν». (Ματθ. κα' 44). "Ολεθρος, δηλαδή, καί ἀφανισμός σ' ἐκείνους πού θά πολεμήσουν τόν Χριστό καί θά ἀντικρύσουν τήν ὄργη Του.

Μήπως δέν τό εἴδαμε αὐτό καί στήν περίπτωση τῆς **Βορείου Ήπείρου**; Μήπως δέν εἶχε καί ὁ **Ἐμβέρ Χότζα** τό τέλος ὅλων τῶν διωκτῶν τοῦ Χριστοῦ; Μήπως δέν ἀναγεννᾶται ἡδη ἀπό τήν τέφρα της **ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας**, πού χρόνια ὄλόκληρα ύφιστατο ἀνηλεεῖς διωγμούς; "Όλα αὐτά τά ζήσαμε καί τά ζοῦμε. Καί βλέπουμε ὅλοι ὅτι, γιά μιά ἀκόμη

φορά, ὁ Χριστός νικᾶ.

Ἄδελφοί μου,

Ἄφηστε σήμερα τίς καρδιές σας νά πλημμυρίσουν ἀπό φῶς καὶ χαρά.
Πανηγυρίσατε τὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου. "Ολα τό λένε καὶ τό διαλαλοῦν:
ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ! ΑΛΗΘΩΣ ΑΝΕΣΤΗ! Χρόνια πολλά, εύλογημένα. Εἴθε
δέ νά μήν ἀργήσῃ ἡ ὥρα καὶ τῆς ἐθνικῆς ἀναστάσεως τόσο γιά τὴν
Βόρειο Κύπρο, ὅσο καὶ γιά τὴν Βόρειο "Ηπειρο. ΑΜΗΝ.

Διαπυρός πρός Κύριον εύχέτης
Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

+ Ο Δρυΐνουπόλεως Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης ΑΝΔΡΕΑΣ

Στην 51η εγκύκλιο, 20 Μαρτίου 2000, στην επέτειο της Εθνικής
Παλιγγενεσίας, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης, δήλωσε προσωπικώς
ότι: «εάν στην νέα ταυτότητα δεν θα αναγράφεται το «Χριστιανός
Ορθόδοξος» ή αν τυχόν σημειούται ο αριθμός 666 που τόση αναστάτωση
έχει προκαλέσει στον λαό μας δεν θα παραλάβω αυτή την νέα
ταυτότητα».

Ο κ. Γεώργιος Κουγκαράς, η κ. Ντίνα Κουγκαρά (το γένος Τσάτση) με την εγγονούλα τους Κατερίνα. Ο πασχαλιάτικος οβελίας ψήνεται μόνος του, το Ρουμελιώτικο, κυρίως, έθιμο, εκτόπισε το «Κουρμπάνι» (θυσία του Αη Γιωργού που είχε το χωριό μας).

Μέλη του Πολιτιστικού Συλλόγου την ημέρα του Πάσχα, επισκέφθηκαν την στρατιωτική μονάδα στα Λουτρά και το φυλάκιο στο χωριό με δώρα και ευχές για τις Άγιες ημέρες. Στη φωτ. οι στρατιώτες γύρω από τον ετοιμαζόμενο οβελία, ο πρόεδρος του πολιτιστικού κ. Φ. Παναγιωτίδης, η ταμίας κ. Δήμητρα Κατή, ο Σωτ. Παναγιωτίδης και ο κ. Νικ. Γκούντος.

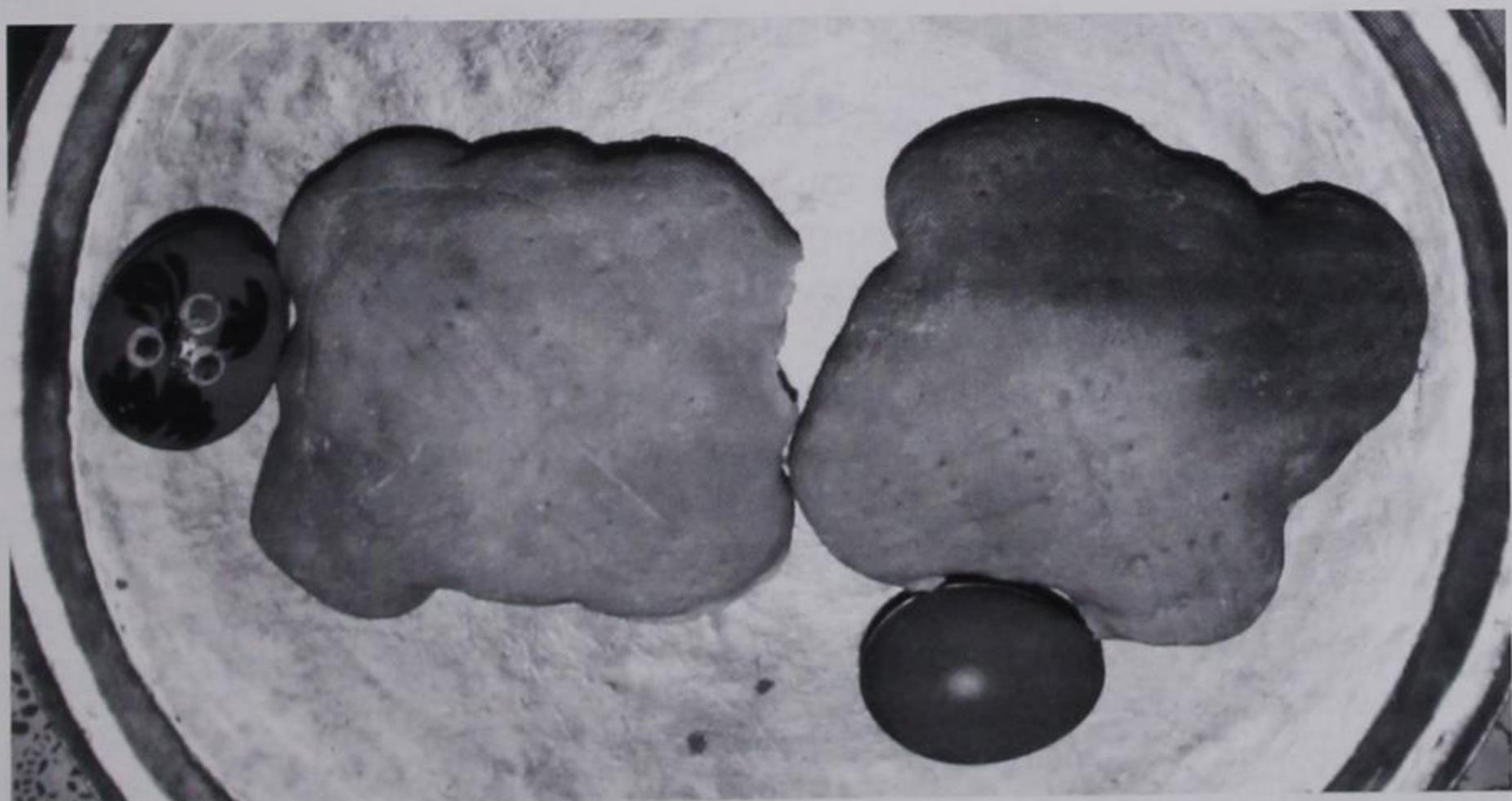

Το τσούγκρισμα: Αθώα μάτια, αγνή σκέψη, χαράζεται βαθειά μέσα του.

Η βιωματική του σχέση δημιουργεί την ανάγκη της αναζήτησης και της επανάληψης.

Χιλιάδες χρόνια το ίδιο μάθημα, η ίδια πορεία.

Στη φωτ. Η Κατερίνα, εγγονούλα του κυρίου Κουγκαρά και της κ. Ντίνας Τσάτση-Κουγκαρά.

Ψωμάκια φτιαγμένα με ζύμη στο σχήμα του σταυρού και το ίδιο σύμβολο χαραγμένο στην επιφάνεια με το πιρούνι. Αυτά δίναν παλαιότερα αντί κουλουριού. Δίπλα τα κόκκινα αυγά και η περδικούλα ζωγραφισμένη, με βαφές φακέλου. Δεν υπάρχει πλέον μπακάμι (ξύλινος φλοιός βαφής) ούτε και περδικούλες με κερί και φύλλα. Στη φωτ. τα ψωμάκια και τ' αυγά, ευγενώς προσέφερε η κ. Πολυξένη Ν. Κασιόλα, την ευχαριστώ.

Ίσβορος. Η περιπέτεια μιας λέξης:

Ερεύνησα τη λεξικογραφία, τη λεξικολογία και όλη τη βιβλιογραφία που αφορά το θέμα, απέσπασα και συγκέντρωσα τα στοιχεία, τα οποία ανέλυσα και συμπερασματικά κατέληξα, όχι αυθαίρετα, αλλά εκεί που από μόνα τους με οδήγησαν.

1) Ίσβαρά· Στη Σανσκριτική γλώσσα, σημαίνει «Κύριος». Στην κυριολεξία, κυρίαρχη, ανεξάρτητη ύπαρξη. Ένας τίτλος που δίνεται στο Σίβα και άλλους Θεούς στην Ινδία. Ο Σίβα είναι τρίτο πρόσωπο της Ινδουιστικής τριάδος. Φέρει δύο όψεις, μία τρομερά και μία φιλεύσπλαχνο. Έργον αυτού η καταστροφή και η εξ' αυτού δημιουργία.

(Έλενα Μπλαβάτσκυ, Βίβλος Αποκρυφισμού).

2) Ίσβουρο· Ισβούρου ποταμού εκβολαί. (Κλαύδιου Πτολεμαίου Γεωγραφική Υφήγησις, βιβλίον Γ', κεφ. δ' Σικελίαν νήσου).

3) Κάλατα Βελώτα· Λέγεται και ο Ίσβούρος ποταμός, την επωνυμία λαβών από του Πολίσματος, τον οποίον τινες λέγουσι να είναι ο Σύπιος ποταμός πλησίον του Αγριγέντου. (Γεωγραφία Μελετίου, παλαιάτε και νέα-187-τόμ. Β', κεφ. περί Σικελίας).

4) Ίσβουρος· ποταμός ρέων προς μεσημβρίαν της Σικελίας. (Λεξικόν Μυθολογίας και Ιστορίας Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ).

5) Ίσβορος· ποταμίσκος της Ορεστίδος, πηγάζων πλησίον του χωρίου Τράγιασης... (χρονογραφία Ηπείρου 1856).

6) Ισβόρι· (χιονώδης) στο Τεπελένι (χρονογραφία Ηπείρου 1856).

7) Ισβόρ... στο βαλτώδες Δέλτα του Δουκάτικου Λιούμη, που ενισχύεται με μια ισχυρή πηγή κοντά στις εκβολές του (το εναλλασσόμενο όνομα Ίσβορ αναφέρεται σ' αυτές τις πηγές)... βορειοδυτικά των εκβολών του Δουκάτικου Λιούμη ή Λιούμη Ισβόρ... (ΗΠΕΙΡΟΣ-ΧΑΜΜΟΝΤ τόμ. Α').

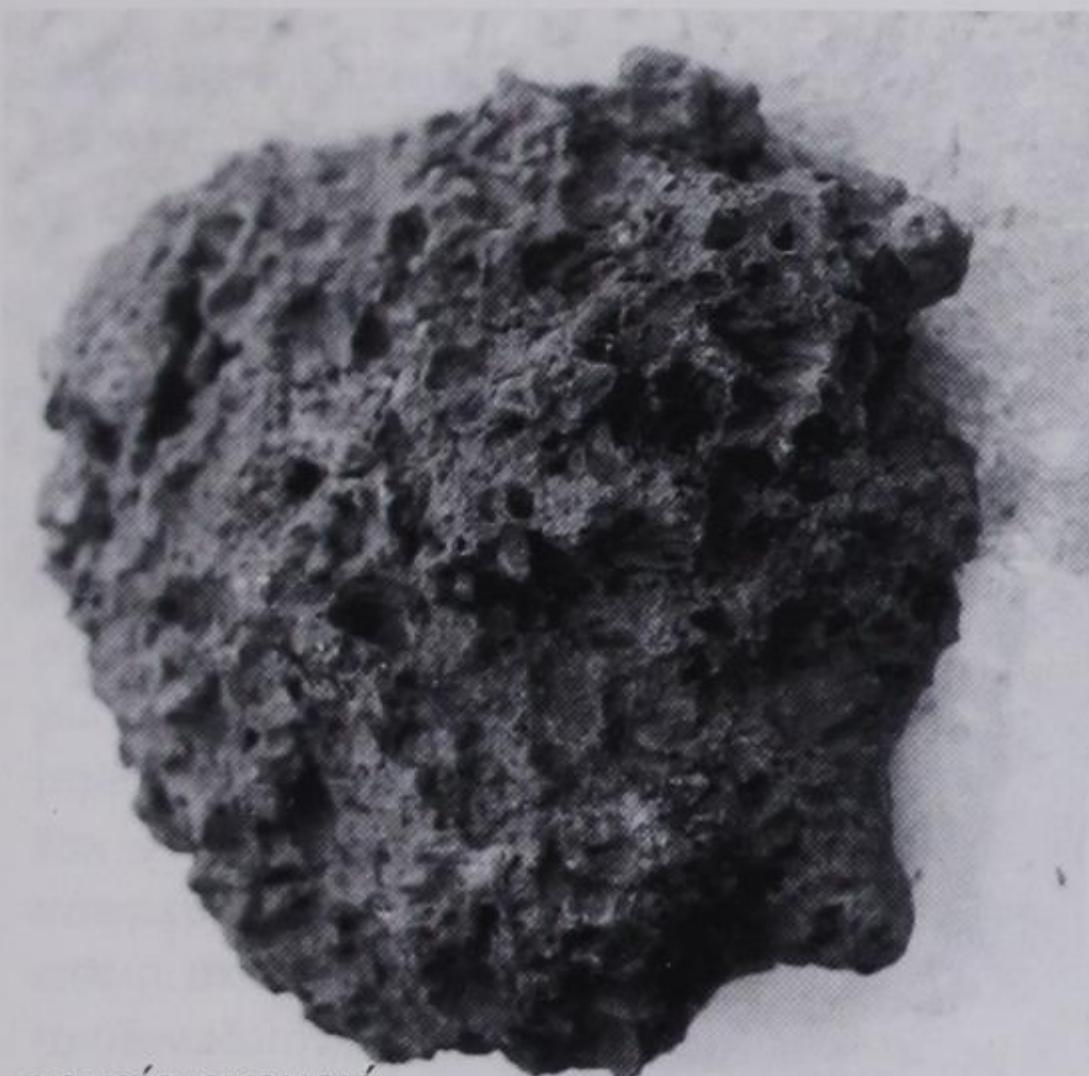
8) Ίσβορο· ο περιηγητής Ληκ αναφέρει: «5 Νοεμβρίου 1806: Τα μεταλλεία που χρησιμοποιούνται σήμερα βρίσκονται μισή ώρα περίπου μακριά από τον Ίσβορο...».

9) Πληροφορίες για την κατάσταση των μεταλλείων στα 1800 ο Άγγλος περιηγητής Χάντ γράφει «Μόλις μπήκαμε στην πόλη Ίσβορο (Στρατονίκη)...».

10) Ο Παπαρηγόπουλος (ιστορικός) στις πληροφορίες για τα Μαντεμοχώρια αναφέρει και την κωμόπολη Ίσβορο ανάμεσα στις 12 άλλες (Ιστορία της Μακεδονίας 1354-1833, Απόστ. Βακαλόπουλος).

11) Στον τόμο «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ 4.000 χρόνια» εκδοτικής Αθηνών σελ. 368 αναφέρεται... ευνόησαν τη σύμπηξη μιας διοικητικής ομοσπονδίας, στην οποία μετείχαν 12 ελεύθερα χωριά: Αρναούτ Μαχαλά (Ίσβορος [Στρατονίκη] Σιδηροκαύσια)...

12)... συνέχεται μετ' αυτού το μεταλλικόν όρος Νίσβορον επίσης υψηλόν... το

αρχαία σκουριά

έννοια του αντλώ πληροφορίες.

Όλοι είναι πεπεισμένοι ότι το «Ισβορος» είναι σλαβικής προέλευσης και σημαίνει πηγή.

Αυτό ίσχυε έως ότου ανακαλυφθεί το νέο ανατρεπτικό στοιχείο. Αυτή είναι η μοίρα και η γοητεία της έρευνας. Και ποιό είναι αυτό; Στο (2) αναφέρω «Ισβούρου ποταμού εκβολαί», αυτό είναι καταγραμμένο στον Κλαύδιο Πτολεμαίο τον Γεωγράφο του 2ου αι μ.Χ. (138-180 μ.Χ.).

Οι Σλάβοι όμως εμφανίσθηκαν μόλις τον 5ο 6ον αιώνα μ.Χ. συνεπάγεται ότι (το Ισβορος) προϋπήρχε και πήραν αυτοί ως δάνειο. Πρωτοσλαβικά κείμενα δεν υπάρχουν, αφού δεν είχαν γραφή, αλφάβητο. Το σημερινό τους το δίδαξαν μαζί με τη Χριστιανική Θρησκεία ο Μεθόδιος και Κύριλλος (το 863 μ.Χ. άρχισαν την αποστολή). Το αλφάβητό τους στηρίχτηκε πάνω στη μεγαλογράμματη ελληνική γραφή και περιέχει 38 γράμματα εκ των οποίων τα 24 είναι ελληνικά (Η Βυζαντινή παιδεία στους Σλάβους Αντ. Αιμ. ΤΑΧΙΑΟΣ σελ. 169) και το λεξικό αποτελείται από πλήθος ελληνικών λέξεων. Άλλα και τι σημαίνει «Σλάβοι»; Ήταν λαοί που στρατολόγησαν στο πέρασμά τους οι Άβαροι ή και οικειοθελώς τους ακολούθησαν.

Γι' αυτή τους τη συμπεριφορά της υποτέλειας, οι Βυζαντινοί τους ονόμασαν σκλάβους-σλάβους, στη συνέχεια πήρε ευρεία φυλετική έννοια, με αποτέλεσμα, φυλές που ουδεμία σχέση είχαν μεταξύ τους, να τους ταυτίσουν και να τους αποδώσουν την ομοφυλία. Άλλα ποιοί πραγματικά ήταν αυτοί οι λαοί; Πριν δημιουργηθεί το πρόβλημα της πίεσης των βορειοανατολικών λαών, στα εδάφη αυτά κατοικούσαν Θράκες και κεντροδυτικά Κελτογαλάτες.

οποίον δια του πλούτου των μετάλλων παρέσχεν ίσως το όνομα εν τη αρχαιότητι (εννοεί της Χαλκιδικής, εκ του χαλκού). (Ιστορία της Μακεδονίας υπό ΟΘΩΝΟΣ ΑΒΕΛ μετάφρ. Μ. ΔΗΜΙΤΣΑ).

13) Ισβουρου=πηγή, χείμαρρος (γραμματική και λεξ. της Κουτσοβλάχικης σελ. 118 ΑΝΤ. ΚΟΛΤΣΙΔΑ).

14) Ισβόρ=πηγή (Ρουμανο ελλ. λεξικό Σωκ. Κωτολούλη).

15) Ισβόρ=πηγή (Σερβοκροάτικο λεξ. Αντ. Κολτσίδα).

16) Στο Βουλγαρικό λεξικό απαντάται και με την ευρύτερη

αρχαία σκουριά από καμίνευση

Οι αρχαίοι ιστορικοί αναφέρουν ότι αυτοί οι λαοί ήταν οι πολυαριθμότεροι της Ευρώπης και δεύτεροι στον κόσμο, τον τότε γνωστό, μετά τους Ινδούς. (Παυσανία Αττικά A.5). Επομένως οι λαοί που ακολούθησαν τους ολιγάριθμους Άβαρους ήταν αυτοί. Από τη φύση τους πολεμικοί και ληστρικοί αναζήτησαν την περιπέτεια. Και φυσικά αυτοί δεν είναι αλλόφυλοι, αλλά συγγενείς των Ελλήνων...

Επανερχόμαστε στην

έρευνα να τοποθετήσουμε τα λιθαράκια στη θέση τους, για να στηρίξουμε το οικοδόμημα. Στο (1) αναφέρω Ισβαρά· λέξη της Σανσκριτικής γλώσσας και αυτή της Ιαπετικής ομογλωσσίας, δηλ. των λαών της Ευρώπης και Πρόσω Ασίας, γενάρχης των οποίων ήταν ο Ιαπετός.

Η Σανσκριτική που ήταν αποτέλεσμα της πρόσμειξης των εισβολέων Θρακών στην Ινδία από το 2000 π.Χ. και στην εποχή του χαλκού στην Ινδία το 800 π.Χ., έχει πια επικρατήσει χάνοντας οι γηνενείς την προηγούμενή τους γλώσσα. (Δημ. π. Δημόπουλος, Η καταγωγή των Ελλήνων). **Αποδίδεται, λοιπόν, η λέξη Ισβαρά σαν ο «Κύριος», κυριολεκτικά κυρίαρχη ύπαρξη, ανεξάρτητη.** Ο τίτλος δίνεται στο Σιβά, του οποίου έργο είναι η **καταστροφή και η εξ αυτού δημιουργία**. Οι εισβολείς στην Ινδία έφεραν μαζί τους και δίδαξαν και την επεξεργασία μεταλλευμάτων. Η εντυπωσιακή **αυτή διαδικασία**, πιθανόν, είναι αυτή που ερμήνευσαν ως θεϊκή ιδιότητα, με την **καταστροφή δηλαδή του ορυκτού αποχωρίζεται το καλό το μέταλλο και μένει το κακό, η σκωρία** (το σκουπίδι), το μέταλλο το κυρίαρχο και ανεξάρτητο. Η ταύτιση της διαδικασίας με τις θεϊκές ιδιότητες, σ' ένα πρωτόγονο λαό πόσο εντυπωσιακό θα ήταν, φαντασθείτε, αφού και το συγκεκριμένο προϊόν αποτέλεσε το σοβαρότερο στοιχείο για τη βιωτική άνοδο και την εξέλιξη του πολιτισμού. **Ισβαρά είναι αυτή η διαδικασία και στην αρχαία Θρακική γλώσσα ίσως και παραφθαρμένο.** Από την εξόρυξη έως την καμίνευση και απομετάλλωση. Είναι συγγενές και παραφθαρμένο του εκβράζω=απορρίπτω στην ξηρά, έκβρασμα=οι στερεές ύλες που ανεβαίνουν στην

επιφάνεια υγρού με κοχλασμό ή δίνη (ελλην. λεξικό Φυτράκη-Τεγόπουλου) π.χ. καμίνευση. Στη λέξη «εκβράζω» έχουμε τη μετατροπή του εκ σε Ισ (βλέπε και εργασία του Κων/νου Τσιούλκα, διδάκτορος φιλολογίας, Συμβολαί εις την διγλωσσίαν των Μακεδόνων).

Την ίδια έννοια της εξαγωγής και απόρριψης έχουμε και στο «εκβολή, εκβάλλω»=απομακρύνω, αποδιώχνω, βγάζω δια της βίας ή με δύναμη (ελλην. λεξ. Φυτράκη=Τεγόπουλου).

Εκβολάς (η)-άδος=σκωρία μετάλλων (ορθογρ. λεξ. Δ. Κυριακόπουλου). Όλες οι έννοιες των συγγενικών λέξεων περιστρέφονται ακριβώς στη διαδικασία επεξεργασίας των μετάλλων. Μετατρέποντας λοιπόν, το εκ σε Ισ το **εκβράζω γίνεται ισβράζω παράγωγο δε αυτού το Ίσβορος**.

Είναι τυχαίο, λοιπόν, ότι **στον Ίσβορο Τεπελενίου** υπάρχουν κλειστά ορυχεία; Ότι στα **12 Μαντεμοχώρια** (μεταλλοχώρια) της Χαλκιδικής το κυριότερο ονομάζεται Ίσβορος; Ότι και ο Λιούμης με το εναλλασσόμενο Ίσβορ έχουν την ίδια έννοια, αφού «λιούμης» σημαίνει λάσπη, σαβούρα, απορριπτέο; Πολύ πιθανόν και της Σικελίας ν' αναφερόταν σε μεταλλείο, αφού και εκεί υπήρχαν αρκετά. Απλά δεν έχει επισημανθεί η ακριβής γεωγραφική του θέση, για να ερευνηθεί. **Όσον αφορά τα αποδιδόμενα στις πηγές είναι γιατί κάθε επεξεργασία του μετάλλου προϋποθέτει μεγάλη ποσότητα νερού.** Και εδώ τίθεται το βασικό ερώτημα και το δικό μας; το χωριό τι σχέση μπορεί να έχει με ορυχεία και μεταλλεύματα;

Όλα τα ανωτέρω τα καλύπτει απόλυτα. Κι αυτό το μαρτυρά όχι το δυσδιάκριτο «Ίσβορος», **αλλά το τοπωνύμιο Σκούρια**, το αναφέρει και ο Χάμμοντ αλλά δεν το επισκέφθηκε (Ηπειρος τόμ. Β' 106 σελ.) βόρειο ανατολικά του Αγίου Ιωάννη το οποίο και επισκέφθηκα (χάρη στον κ. Νικόλαο Ζιάκο και δημοσίως για άλλη μια φορά ευχαριστώ θερμά), όπου σχεδόν επιφανειακά ευρίσκονται **οι αρχαίες «σκωρίες»** (χαρακτηρισμός επιστημόνων του Δημοκρίτου), αποτέλεσμα καμίνευσης (ανθρώπινης επεξεργασίας) **καθώς επίσης και στην περιοχή Σιέστρη**, όπου η προσωπική μου έρευνα έφερε αποτέλεσμα, χωρίς ποτέ να χρησιμοποιήσω αξίνα ή άλλα αντικείμενα. Εκεί, μαζί με τη σκωρία, υπάρχουν ακόμη ίχνη ξυλοκάρβουνου και μαύρο χώμα. Άλλα τεμάχια σκωρίας βρήκα και **εντός του χωριού, πλησίον του Αγίου Δημητρίου** (το οποίο και έδειξα στον κόσμο, ήταν ημέρα εορτής του), στην **Κουβάρου και στην κάτω βρύση**.

Εκτός των ευρημάτων αυτών, έχουμε και τους επιμέρους χαρακτηρισμούς των Μαχαλάδων (συνοικισμών). **Τσεραπάτης=Τσάρας=Χωματάς** και το παλαιό επίθετο **Τσαραπούλης**. **Γκουβράτης=ο άνθρωπος των υπόγειων διόδων εξ ου και Γκούβρος ή Βούγκρος ο σκώληκας του δέρματος των ζώων.** Και το επίθετο **Σγκούρης** από την σκωρία, αλβανικά σγκούρα και άλλα επιμέρους, με τα οποία στο μέλλον θ' ασχοληθούμε. Δε μένει αμφιβολία, λοιπόν, ότι και το δικό μας «Ίσβορος» έχει την πρωτογενή του έννοια, αυτήν που προήλθε από το ρ. εκβράζω, περιέχοντας ολόκληρη τη διαδικασία: Εξόρυξη, καμίνευση, διαχωρισμό. Και οι

Σλάβοι; Θ' αναφερθώ λεπτομερέστερα μελλοντικά, τώρα θα εκθέσω ορισμένα στοιχεία, για να διευκολύνω στην κατανόηση των προηγουμένων.

Κατ' αρχήν, οι λαοί των Βαλκανίων αποτελούν στην πλειοψηφία τους φύλο αρχαίων Ελλήνων Θρακών, Κελτών και Γαλατών. Άλλιώς ο πολυαριθμότερος λαός της Ευρώπης και του κόσμου είναι δυνατόν να εξαφανίστηκε; Έτσι περιέχουν πολλές αρχαίες ελληνικές λέξεις κακοποιημένες που και σήμερα χρησιμοποιούνται απ' αυτούς τους λαούς που άλλοι αυθαίρετα ονόμασαν Σλάβους. Παγίδα εξίσου σπουδαία είναι και οι καταλήξεις **ιτσι-ιτσα και -οβο-**.

Ο Φαίδων Κουκουλές αναφέρει στο περί καταλήξεως ίτσι... «ότι πιστοποιείται παρά τοις Ελλησι της Κ. Ιταλίας, του Πόντου και της Καππαδοκίας εις μέρη δηλ. ένθα ήκιστα (ελάχιστα) πιθανόν είναι ότι υπάρχει σλαβική επίδρασις». Επίσης στον Γ' τόμο Λαογραφίας, άρθρο του **Γ. Μπούτουρα**, του **Δημ. Γεωργακά** (ΗΠΑ) **μελέτη που ανακοινώθη από τον Διον. Ζακυνθινό** «...

Τα επιθήματα -ιτζιν-ιτσιν και ιτζα και αι δι αυτών παρηγμέναι λέξεις είναι τόσον πολυάριθμοι, ώστε δεν είναι δυνατόν να είναι σλαβικης αρχής εις περιοχάς, αι οποίαι δεν εδέχθησαν σλαβοφώνους πληθυσμούς. Η ποντιακή διάλεκτος ανεπτύχθη πολύ ενωρίς με τα χαρακτηριστικά της ανερχόμενα εις τον 4ον αιώνα μ.Χ. και παρέμεινεν αρχαϊκή...».

Περί καταλήξεως -βος-αβος ο κ. Ιωάννης Προμπονάς αναφέρει στο «Μελέτες για την Ελληνική γλώσσα»:

...«Μαρτυρημένη στην Αρχαία Ελληνική είναι η κατάληξη -βος-αβος... παραθέτω μερικά, ραιβός=στραβοπόδης, χαβός=καμπύλος, κίκκαβος=ασήμαντο νόμισμα, μάπταβος=ο μωρός, κόροιβος=ηλίθιος, (πληρέστερη μελέτη στα επόμενα τεύχη). Στη «Σλαβική» υπάρχουν πολλές κοινές λέξεις. Οι αιτίες είναι: Η αυτοχθονία του πληθυσμού και το ανήκοντες στην αυτή ομοφυλία, η μεταφορά τους με τη διδασκαλία των ιεραποστόλων και κατά το Βυζάντιο η επικοινωνία των λαών. Με την επίμαχη λέξη «ίσβορο»;

Αυτή μεταφέρθηκε ή από τους Θράκες ή από τους ιεραποστόλους. Η λέξη δεν υπάρχει στα μη ορθόδοξα κράτη, αλλά συμπτωματικά αυτά δεν είχαν και επικοινωνία ούτε με το Θρακικό φύλο.

Εάν ήταν λέξη της πρωτοσλαβικής η οποία δημιουργήθηκε στην περιοχή της Σλοβακίας, θα υπήρχε και στις μη ορθόδοξες, όμως επαναλαμβάνω δεν υπάρχει.

Πιστεύω ότι άνοιξα λίγο τη χαραμάδα, για να μπει περισσότερο το προγονικό φως. Με το χρόνο θα γίνει άπλετο-εάν υπάρχει και η συμβολή σας-για να χωθεί σε κάθε σκοτεινή γωνιά. Να σπάσουμε τον κώδικα της «φλύαρης σιωπής» που μας περιβάλλει. Κι αυτός ο κώδικας δεν είναι παρά η ερμηνεία κυρίως των τοπωνυμιών...

Απλός, ευγενικός, καλοσυνάτος...

Mε τις επιβλητικές διαστάσεις του, δεν τόλμησε ούτε ο χρόνος να του χαράξει και τα ογδόντα του χρόνια· αν δεν ξέρεις, νομίζεις ότι απέναντί σου βρίσκεται ένας πολύ νεότερος.

Κοφτό, ζεστό, αλλά αποφασιστικό βλέμμα, το βλέμμα του Μάστορα και του ανθρώπου που, όταν ευθυμεί, ξέρει καλά να διακωμωδεί, να «περγελάει».

Αφοπλιστικό το γέλιο του και περιπαικτικός ο βρυχηθμός του.

Τεράστια χέρια, δυνατά, νευρώδη, είναι αδύνατον να μην τα παρατηρήσεις-συχνά παίζει με το πρόσωπό του-σχηματοποιημένα από τη λαβή της πέτρας κι από το δυνατό πιάσιμο του τσιοκανιού (σφυριού).

Είναι ο Μπάρμπα Νίκος του Κούκη ή του Γούλη του Πατούνη, που με κάλεσε να τα γράψουμε όλα-όλα, κι αυτό ακριβώς, έκανα, με ευλάβεια, όπως ακριβώς τ' αφηγήθηκε, κατά γράμμα.

Νικόλαος Γεωρ. Κούκης «... η δική μου η ζωή έχει βίον και περιπετεια μεγάλη...»

«Εγεννήθηκα στις 6 Ιουνίου του 1920, ημέρα Πέμπτη. Τελείωσα το Δημοτικό σχολείο στον Αμάραντο το 1932. Μου έδωσε το απολυτήριο ο δάσκαλος, Ιωάννης Γκιόκας, από τη Βούρμπιανη, με διαγωγή κακίστη, κόκκινη μελάνη.

Με πήρε ο πατέρας μου μαζί του στο Διακοφτό, το 1932 κάναμε πέντε ημέρες με τον πατέρα μου, Αμάραντο-Διακοφτό και μ' έβαλε να μάθω ράφτης για δυο μήνες, έφυγα, μ' έβαλε να μάθω κουρέας δυο χρόνια, μετά με κατάλαβε ότι δεν ήμουν σε θέση για μαγαζί, μ' έστρωσε στην κοπάνα, στη λάσπη, πήγαινα στους

μαστόρους από το χωριό μας λάσπη, ο μπάρμπα Γιάννης Παπαγιάννης με υποστήριζε, γιατί με μάλωνε ο πατέρας μου.

Από το χωριό μας ήταν οι μαστόροι, Κώστας Ματσούκας, ο Αντώνης Ζιάκος, Κων/νος Τσιάτσης, Σωτήριος Τσιάτσης, Δημήτριος Τσιάτσης, Νικόλαος Νάκος, Βασίλειος Νάκος και πολλοί από τον Αμάραντο.

Ήρθαμε στο χωριό το 1935, απενταρία, αδεκαρία, η δική μου η ζωή έχει βίον και περιπέτεια μεγάλη.

Με πήρε ο πατέρας μου στη Μακεδονία το 38, 39, 40. Εντω μεταξύ είχα αρραβωνιαστεί τη Σοφία του Καρδαρά (Παπαμιχάλη). Μετά πήγα στην Αλβανία στη συντρίλα με τον Γεώργιον Μάκκαν, Παναγιώτην Γεράσην, Σωτήριον Πέτσον, μετά ήρθαμε, **το 42 παντρεύτηκα τη Σόφω του Παναγιώτη Καρδαρά, την αγαπούσα.** Εγώ δεν ήμουν για παντρειά μούλεγε ο πατέρας, αλλά επειδή την αγαπούσα μούκανε το χατήρι.

Την αγαπούσα πάρα πολύ, εγώ δεν είχα πολύ ενδιαφέρον στην οικογένεια, γλεντούσα πάρα πολύ, αλλά δούλευε πολύ η γυναίκα μου, αμέ!!! κυρά Σοφίαα... (φωνάζει, γελώντας, τη γυναίκα του).

Ήμουν Βλάμης στον Αμάραντο στο χωριό στο Γεώργιον Ζιώγαν, στο Γεώργιον Ζάμπον, Θεόδωρον Παπαμιχάλην, Παναγιώτην Σκορδάν, Νικόλαον Κασιόλαν, Ιωάννην Ψαρράν, Χάρη Στάγιον, στην Αγία Βαρβάρα και Γεώργιον Καρράν στην Εξοχή.

Όταν ήμουν 9 χρονών βάφτισα το Φώτο Τσιάτση, η μάνα μου μούλεγε να το βγάλω Γιαννάκη αλλά εγώ τόβγαλα Φώτο».

(Ερωτ.) «**Γιατί τον έβγαλες Φώτο;**» (Απάν.) «**Γιατί πάει το μυαλό μου.** Μετά τον στεφάνωσα με την Ανδρομάχη Στέργιου, στεφάνωσα τον Κώστα Τσιάτση, τον πατέρα του, με τη δεύτερη γυναίκα, με την Πολυξένη του Νικόλα Κόντου από τη Ράχη.

Το 1960-62 ήμουν στο Συνεταιρισμό στο χωριό, με το Νάσιο Τσιάτσην, Νάσιο Σκορδάν, Κων/νον Τσιάτσην, Χρήστον Γκούντο και πολλοί, έφυγα από το πριόνι, διότι ο γιος μου, ο Χρήστος έδινε εξετάσεις για την Πάντειο σχολή.

Έφτιαξα το σπίτι μου, του Γεωρ. Μάκκα το Δημοτικό σχολείο και την τοιχοποιία της εκκλησίας. Μετά έφτιαξα το κτίριο του Δήμου του Ντούτση, έφκιακα και πολλά κτίρια στη Κόντζα, τον Άγιο Κων/νο, την παιδική χαρά στο Πεκλάρι, του Χρήστου Αρβανίτη στην επάνω Κόντζα του Πίκπα του Νικόλα Μαύρου εις την Κλειδωνιάσουστα είχα πάρει τον αναδασμό, αλλά γλέντισα πολύ με γυναίκες, αλλά είχα καλή γυναίκα και τα κατάπινε όλα.

Δόξα τω Θεώ μέχρι τώρα έβγαλα καλά παιδιά και γω και η γυναίκα μου και καλές νυφάδες, δόξα τω Θεώ καλά περάσαμε μέχρι τώρα, αλλά με βρήκε το ατύχημα με τη γυναίκα μου, δέκα χρόνια ήμουν μαζί, εγκεφαλικό, η μεγαλύτερη στενοχώρια της ζωής μου, αλλά το μυαλό μου γλεντούσε, τώρα τελείωσαν τα

πάντα, «του νέου του πρέπουν τα νιάτα και του γέρου η αρμάτα»

Δόξα τω Θεώ πολύ που έχω τα παιδιά καλά και με υποστηρίζουνε, έχω πολλά να γράψω το βίο μου αλλά η παρέα μου όλη τελειώσανε που γεννηθήκαμε το 1920, φύγανε από τούτη τη ζωή και πήγανε στον κάτω κόσμο και έμεινα μόνος μου, δεν έχω τώρα κανέναν παρέα.

Έχω μόνο το παιδί του Βασίλη Τσούκα από την Αγία Βαρβάρα, το Γιάννη Ζιάκο και το Δημήτριο Παναγιωτίδη που είναι στην Αθήνα. Αυτοί είμαστε παρέα, οι άλλοι τελειώσανε και έμεινα μόνος μου στον Αμάραντο, πάω στην Αθήνα με τα παιδιά μου, περνάω καλά τρεις μήνες και έρχομαι στον Αμάραντο πάλι.

Και έχω μια γυναίκα που υποστηρίζει τη γυναίκα μου, από τη Ρωσία, είναι πολύ καλή, είμαστε καλά Δόξα τω Θεώ, χαίρομαι πολύ, όλο το χωριό να ναι καλά. (Απευθύνθηκε στην παραδουλεύτρα, δίνοντας εντολή για τσίπουρο, συμπληρώνοντας, «τα λέω καλά;» «πολύ καλά», του απαντά, και γω τα λαταλαβαίνω που δεν τα ξέρω).

Όταν παντρευόνταν ο Βασίλης Ντάψης την Καλιάνθη Τσιάτση, ήμουν παρακούμπαρος με τον Γιάννη Ψαρρά και πήραμε τον ανήφορο και μόλις φτάσαμε στο σπίτι του Βασίλη Λέκκα αρχίσαμε και πήραμε το τραγούδι, «Ξύπνα περδικομάτα μου κι ήρθα στο μαχαλά σου.

Χρυσά ψαλίδια σου φερα να δέσω τα μαλλιά σου»
απαντάν οι γυναίκες

«Καλώς καρυάτες πόρχονται

καλώς και να κοπιάσουν

εσύ σαι λεβέντη μου, εσείς και οι Ρουμπράζοι (;) καλώς ήρθες μάτια μου...» Πριν να πάμε να πάρουμε τη νύφη, πήγαμε να πάρουμε νερό στη βρύση, στον κάτω μαχαλά και πήραμε το τραγούδι να ξυρίσουμε το Βασίλη Ντάψη.

«Ανέβα πάνω σε ψηλό βουνό,

να βγάλω βρύσικο νερό

να πιει η νύφη κι ο γαμπρός...»

Αλλά είχα και τη γυναίκα παλικάρα·

Λουλούδια μου πετούσε και ρόδα του Μαγιού και γω τόλεγα τον ανήφορο.

Όταν ήμουν κουμπάρος στον Τσιάτση... «λάμπουν τ' ασήμια του γαμπρού και τα χρυσά της νύφης

και λάμπει και η ομορφιά,

σαν ήλιος σα φεγγάρι...»

Στο χορό που χόρευε η νύφη·

«Στρουμπούλο μου στ' αλώνι σου,

κι όξω στο περιβόλι σου...»

Όταν ήμουν βλάμης στο Χάρη Στάγιο, πήγα να τον ξυρίσω κι η γυναίκα μου ήταν βλάμισσα και μου τραγουδούσε

«σιγανά Μπαρμπέρη, σιγαλά το χέρι»,

φοβόταν μη τον κόψω, τον ξύριζα εγώ, για νάναι καλός, ήρθαμε από την Αγία Βαρβάρα να πάρουμε του Μητσόπουλου την κοπέλα, ο πατέρας μπροστά,

τραγούδια, τον τραγουδούσε η βλάμισσα, ήταν μαζί «σιγαλά μπαρμπέρη...» άφτο, δεν το λιέω γιατί στενοχωριέται, παν εκείνα γυναίκα, τώρα νάσαι καλά.

Πολλά-πολλά-πολλά, ότι γλέντησα τη ζωή μου τη γλέντησα εγώ και η γυναίκα μου αγωνίστηκε για τα παιδιά πολύ, εγώ γλεντούσα κι η γυναίκα μου δούλευε, εννιά άτομα είχε στα χέρια της, τον πατέρα μου, τη μάνα μου, τη γιαγιά μου, εγώ, τον Κώστα, τον αδερφό μου, αυτός δεν είχε πάει πουθενά, εδώ στο χωριό με τα γίδια και τα πρόβατα.

‘Όταν πήγε φαντάρος, κοντά, είχε δουλέψει στο καφενείο του Λέκκα. Εγώ έχω από το 32 μέχρι σήμερα, απ’ το χωριό έξω, στη Μακεδονία...» (Ερωτ.) «**Στρατιώτης που πήγες;**» **Στρατιώτης δεν πήγα εγώ...** όταν με κάλεσε το 41, κάλεσε την ηλικία μου, όλοι πήγαν εγώ δεν πήγα, έκανα ψέματα.

«Τι ότι ήσουν άρρωστος;» «‘Όχι, άκου· Μάλωναν στην Αλβανία δύο Αλβανίτες και μάλωναν τ’ αδέλφια, δούλευαν στο Λουκά Τάσιο, στον Πασιούρη, είχαν τα γίδια εκεί και γω πήγαινα να τους χωρίσω. Δουλεύαμε στον Πασιούρη, φτιάχναμε τη μάντρα με το Λουκά Τάσιο, να βάζει τα γίδια μέσα» (Ερωτ.) «Τι είναι στον Πασιούρη;» «Εδώ στην Κλειδωνιάουστα, λοιπόν, από το Βασιλικό επάνω από το Σαναβό, του Κήτα είναι όλα αυτά».

«Εκεί που είναι οι Τασαίοι στο Μπουραζάνι;» «Ναι, ναι ο Λουκάς Τάσιος είχε γίδια στο Λεσκοβίκο και τα είχε δώθε με τους Αλβανούς και πήρε τον πατέρα μου

τον μάστρο Γιώργη να φτιάξουμε τις μάντρες, πήγα εγώ με τον Κώστα τον αδελφό μου και τον πατέρα μου και κοιμόμασταν εκεί, (έέέ θα το πω και τ' άλλο, ήρθαμε και βρήκαμε το σπίτι καημένο...) λοιπόν δουλεύαμε εκεί, όλο εκεί πέρα και μάλωναν τώρα, ο πεθερός του Κώστα Λέκκα ήταν εκεί τσιομπάνος στο Λουκά Τάσιο, με τον Γκέλιο από το Λεσκοβίκο και μάλωναν αυτοί αρβανίτικα, εγώ δεν τάξερα, τάξερε ο πατέρας μου και τους έλεγε σωπάστε, **πήγε ο Γκέλιος έξω και πήρε το όπλο, εγώ έκλεισα την πόρτα και ρίχνει, μπαμ! τρυπάει την πόρτα και χτύπησε εμένα εδώ στη γλουτιαία χώρα στο πόδι και με τραυμάτισε.** (Τότε έρχονταν και οι Γερμανοί). Με πήρε ο ξάδερφος ο Τάσιος και με πήγαν στην Κόνιτσα και μου βάλαν αλοιφές.

Ήρθαμε κρυφά τη νύχτα στο χωριό, γιατί ήταν και οι Γερμανοί, τότε είδαμε και το σπίτι καημένο το παλιό, το κάτω...

Δούλευα στο κλεισοχώρι στα Γιάννενα όξω, δούλευα με μαστόρους, καλάν την ηλικία μου, να πάω και γω φαντάρος, ο Γιώτης, ο Γεράσης, ο Μάκκας, αυτοί είναι το 19 γεννημένοι, εγώ είμαι το 20, με πήρε και μένα και πήγαμε στα Γιάννενα το 40, εγώ ήμουν με τα αίματα (πρόεδρος τότε ήταν ο Σωτήρης Γιαννάτες, (του Πανταζή) εγώ ήμουν στο Ζέρβα, αλλά με ρώτησαν ποιός σε τραυμάτισε, **τους είπα είμαι κομμουνιστής, «Κουμμουνιστής;»** και μούδωσαν μια κλωτσιά κι έφυγα, μούδωκαν προσωρινό απολυτήριο, τρεις φορές και πήγα και στην Κόρινθο, ύστερα διαταγή του Βαν Φλιτ να φύγει, ν' απολυθεί η κλάση του 41 και δεν πήγα φαντάρος εγώ· και μούρθε τ' απολυτήριο, ανίκανος για τις τάξεις του στρατού, οι άλλοι πήγαν όλοι, εγώ δεν πήγα και δούλευα συνέχεια, συνέχεια, συνέχεια, ήμουν δεξιός πάντα, αλλά μπερδεύτηκαν, επειδή ήμουν τραυματισμένος, σου λεν κομμουνιστής θα είναι αυτός...

- Το 45 γύρισε ο Χρήστος στις 12 Αυγούστου, ημέρα Δευτέρα, τραβήξαμε πολλά και γω κι η γυναίκα μου, το σπίτι μας το φτιάξαμε, κουβαλούσαμε από πίσω μεριά από τη Ντοβρά ασμπράκες. Πήγα στην Αθήνα, **πέτυχε ο Χρήστος στις 16 Δεκεμβρίου στην Ανωτάτη σχολή, δούλευα και στο πριόνι στο Συνεταιρισμό.**

Έφυγε ο πατέρας μου, έφυγα και γω το Δεκέμβριο μήνα, δούλευα στο Μητσόπουλο στην Κόνιτσα μου είπε για 4.000, δεν μου τάδωκε, κι είχα πάρει από το Σπύρο το Μηλιώνη 1.000 δρχ. δανεικά και πήγα στην Αθήνα, επειδή ο Χρήστος ο δικός μου ήταν στην Ανωτάτη Εμπορική, ήθελε να φάει το παιδί. Δεν ήξερα τίποτε από κει. Από το 32 που χα πάει μέχρι το 62-63. Βγήκε ο Χρήστος.

Το εισιτήριο είχε 180 δρχ. για την Αθήνα, το μεροκάματο είχε 40-60 δρχ. Πήγα εκεί, σιγά-σιγά, δεν ήξερα τίποτε, ώσπου πήρα την τέχνη, γιατί η Αθήνα δεν ήθελε τούπ!!! πέτρα, είχε τούβλα. Όσπου να μάθω υπομονή μεγάλη, πήρα την τέχνη, την έμαθα πολύ καλά, έγινα εργολάβος μόνος μου, ήρθε ο Γιώργος, μετά πήρα και το Σταύρο από το δημοτικό, ήταν ο Βράνιστας Δάσκαλος και λέω, γυναίκα, έλα στην Αθήνα δεν μπορώ παραπάνω.

Ο Σταύρος τότε ήταν τρίτη δημοτικού, το 57 γεννημένος, έφυγαν μαζί. Άφκε τον

πατέρα και τη μάνα, φωνάζαν όλοι, αλλά τους λέω δεν μπορώ στην Αθήνα, καθόμουν και πλήρωνα και πήγαινα από το Βύρωνα στο Γουδί να δουλέψω για να βγάλω 40 δρχ.

Όλοι έπαιρναν 100 δρχ., αλλά δεν ήξερα τίποτε αχά, αχά, αχά!!! ο Χρήστος στεναχωριούνταν, ώσπου χρεώθηκα και πήρα κάτι κουβέρτες κι ακόμα τάχω απλήρωτα, τί νάκμνα; έφυγα από κει πήγα αλλού. Σου λέω τράβηξα πολλά. Κι ήρθε κι η γυναίκα μου και δουλεύαμε κι οι δυο εκεί και πήγαινα από το Βύρωνα μες στην Κηφισιά με τα πόδια.

Είχα δουλειά με τα τούβλα, αχά, αχά σιγά-σιγά, κι αυτή και γω δούλεψε στα τζάμια, στο εργοστάσιο και μετά πήραμε το θυρωρείο, αυτή (η σύζυγος). Ύστερα μαζευτήκαμε, επήρα τον πατέρα μου, επήρα και την μάνα μου 7 άτομα, ύστερα έφερα και την ανεψιά μου τη Ρίκη και την παντρέψαμε στην Αθήνα. Τράβηξε πολλά-πολλά-πολλά η γυναίκα μου, πολλά τράβηξε πολλά και δω στο χωράφι, ύστερα μην κοιτάς εκείνο τον καιρό, οι γερόντοι ήθελαν τα δικά τους, ήπιναν νερό και σκώνουνταν ορθή!!! Τώρα δε σε λογαριάζει κανείς τώρα. Δόξα τω Θεώ σου λέω, που είμαι 80 χρόνων και στο δικαστήριο δεν πήγα ποτέ. Μ' όλο το χωριό γλέντι, μέλι και γάλα.

Τον κόσμο τον υποστηρίζω, στον ξένο το σπίτι μου ανοιχτό. Όταν πέθανε ο πατέρας μου μου είπε το 80 παραμονή του Αγίου Νικολάου, ήμασταν στην Αθήνα όλοι, τούτη (η γυναίκα του) ήταν στο μαγαζί του Γιώργου, το μαγαζί αυτή του τόφτιαξε, η γυναίκα, αγωνίστηκε...

«Δεν μπορώ», μου λέει ο πατέρας, τον είχε πάει πριν δυο μέρες σ' ένα καρδιολόγο η γυναίκα μου, λοιπόν, «δεν μπορώ παιδί μου», μου λέει, (έβρεχε

παραμονή του Αγίου Νικόλα 5 Δεκέμβρη του 80) «δεν μπορώ παιδί μου φτιάξε μου έναν καφέ», του φκιάνω έναν, «είναι πικρός» μου λέει, «φκιάνεις λίγο ανάδεμα;»

«Είναι πικρό», μου λέει, «δεν είμαι καλά παιδί μου, δε μεπάς λίγο να κατουρήσω; μην αντρέπεσαι δεν πειράζει», τον πήγα και γυρίσαμε, κάτσαμε, «καλά είσαι;» του λέω, «καλά είμαι», λέει κι απλώνει το χέρι στο γόνατό μου.

«Παιδί μου· αν θέλεις να ζήσεις καλά, το σπίτι σου», Θεός σχωρέστον, «το σπίτι σου να είναι ανοιχτό, να μπαίνουν ξένοι κακοί, αχαμνοί, νάχεις καλή καρδιά μ' ολουνούς, με κανένα να μη μαλώσεις, νάσαι αγαπητός όπως εγώ που μεγάλωσα από μικρό παιδί, με πήραν οι μαστόροι στην Αλβανία, στην πλάτη και τους κατουρούσα, έτσι και συ, (σταματάει, με κοιτάει και ρωτάει, τα λέω καλά;) έτσι και συ, το σπίτι σου νάναι ανοιχτό, ούτε πολύ, κανονικά, με κανένα να μη μαλώσεις, νάσαι αγαπητός, να λένε μα το παιδί του Γιώργη Κούκη, μα του Γούλη του Πατούνη το παιδί, γιατί εμείς έχουμε πολλά παρατσούκλια, Μπλίντας, το ένα τ' άλλο» και μου λέει «εγώ θα πεθάνω», «όχι πατέρα», «θα πεθάνω, αυτό που σου λέω εγώ, νάσαι αγαπητός με κανένα να μη μαλώσεις και το σπίτι νάναι ανοιχτό».

«Πέθανε αμέσως, (χτυπάει τα χέρια) **τίποτε άλλο, ταπ... πέθανε εκείν την ώρα,** πριν τελειώσει την κουβέντα, το σπίτι νάναι ανοιχτό και νάσαι λίγο φιλότιμος με τον κόσμο, πέθανε και την άλλη μέρα στις 6 (έξι) του μηνός τον εφέραμε στο χωριό και έκαστα με τη μάνα μου, εδώ, η γυναίκα μου έφυγε με τα παιδιά στην Αθήνα, έφκιακα το σπίτι του αδελφού μου, έφκιακα την καλύβα του Μάκκα, το σπίτι της Γόνης, του Χάρη Στέρτσιου το σπίτι όλο εγώ, τά φκιακα όλα.

Έφκιακα και το σπίτι εδώ που το είχα μισό, κι έκανα πολλά καλά στον κόσμο, κι ο Θεός μ' έχει καλά, δίνω νά ρθουν να πιουν να φαν οι ξένοι, όλοι που περνούν εδώ, το σπίτι του Γούλη Πατούνη είν' ανοιχτό ξένοι να φάνε ό,τι έχω, νύχτα, περνάν φαντάροι, χωροφυλάκοι έέέ!!! Περάστε το καλοκαίρι αγγούρια, ντομάτες, περνάν συνέχεια. (Ερωτ.) «Πατούνη γιατί σας λεν;»

«Είχαν ένα σκυλί που τόλεγαν Πατούνη κι έλεγαν Πατούνη-Πατούνη κι έμεινε. Θυμιέμαι και την δικιά σας την Πατούνα την κολοβή που δάγκανε, με πόδια τρανά, εγώ πήγαινα πέρα στη Φτέλιω, στη μάνα του Κώστα Ζάμπου, με τη μάνα μου ήταν αδερφές, πήγαινα εκεί πέρα κάποτε και καθόμουνα, έπαιζα στ' αλώνια της Πάντζαινας εκεί, εγώ ο Τέλης, ο Θανάσης, όλοι-όλοι ήμασταν πολλοί-πολλοί.

- **Πήγα στη Μακεδονία το 39 κι έκανα το μουγκό,** δεν είχαμε να φάμε ψωμί, το μουγκό, με τον πατέρα μου και τον αδερφό μου, είχα και μια φωτογραφία μαζί μου ψεύτικη στην τσιέπη», μου έλεγαν, «τι έχεις;» «αλλά που να μιλήσω εγώ, έπαθα στον πόλεμο (με νοήματα) με το αεροπλάνο τραματίστηκα και έχω αυτή τη φωτογραφία από τη γυναίκα μου, πέθανε και μούφυγε το μυαλό και μ' έπαιρναν συνέχεια και μάζευα οκάδες στάρι και αλεύρι και ψωμί σε κάθε χωριό. Τους φόρτωσα σε τρεις μέρες, από 40 οκάδες αλεύρι και ψωμί.

Μου λέει ο πατέρας μου και λίγο καπνό βρε παιδί μου... κι έφερα και καπνό και

τυρί, απ' όλα και πατάτες. Με πήρε η Αστυνομία επάνω στο Μπούφη. Το χωριό όλο στο πόδι, για μένα, στο Μπούφο σ' ένα χωριό στη Φλώρινα όξω, ωχ πάει το παιδί μου λέει ο πατέρας τώρα, το πήραν, πήγα εγώ μέσα γυμνός, μπιτ κουρεμένος, τί νάκανα ήμουν αρραβωνιασμένος με τούτη εδώ (δείχνει την σύζυγό του, που υπομονετικά παρακολουθούσε γελώντας συχνά, με την αφήγηση του ανδρός της).

Με πήρε η αστυνομία και μου λιεν, «τι είσαι εσύ;» «τίποτα εγώ, μουγγός, τίποτα, πέτρα, με πήραν μέσα σ' ένα γραφείο και με ρωτούσαν, τίποτε εγώ, τότε λέει ο αξιωματικός στους άλλους», «Πάρτε τον ανάπηρο και θ' αρχίσετε από το τελευταίο σπίτι ως το απάνω.

Ενίσχυση μεγάλη και να του κόψετε κι ένα κονδύλιο να πάρει λεφτά», «με λυπήθηκαν», «κι αύριο», μου λέει, «θα βγεις στη Φλώρινα θα είμαι και γω εκεί στον Αγιο Γεώργιο», εκεί ήταν όλοι οι Ισβορίτες-για ρώτα τους ολουνούς να δεις-θα πας μαγαζί σε μαγαζί να οικονομίσεις λεφτά, θα πας να δώσεις του πατέρα σου, της μάνας σου, ο Μπούφος βγάζει όλο πατάτες, με γέμισαν, ένα κάρο ολόκληρο.

Το πήρα και το πήγα στον Καρδαρά τον Κώστα στη Φλώρινα, ήταν κι η Βίτω του Πάσιου, ο Σταύρος του Τσιάτση που είναι στην Αμερική, ο Νάσιο Ζιάκος, πολλιοί-πολλιοί-πολλιοί, ο Βερδούλης, ο Μήτσο Χούχης, μπροστά ο χωροφύλακας, εγώ κοιμόμουν χώρια από τους χωριανούς, μη με προδώσουν και φάω ξύλο, ήρθε ο χωροφύλακας, εγώ χώρια στην άκρη, χτύπαγε αυτός εγώ τίποτα, ήρθε και μου δείχνει, εκεί σ' ένα μαγαζί, το πρώτο μαγαζί ήταν τσαγκάρικο, παντόφλες έφτιαχνε, πήγα εγώ κι ο χωροφύλακας καθόταν όξω, ήταν τότε τα σελίνια τα χάρτινα, 20 δρχ. είχα γιομώσει ένα καπέλο ψάθινο, είχα μαυρίσει από τον ήλιο, πώώώ!!!

Πήγα και τ' άφησα στον πατέρα στον Αη Γιώργη κι έφυγα και τα μέτραγε ο πατέρας έτσι, φρρρ... να ρώτα τον Κώστα να σου πει. Εγώ τ' άφηνα κι έφευγα να μη με βλέπει ο κόσμος που μετράω».

«Το πρωί», μου λέει ο πατέρας μου, «εγώ θα φύγω, κανόνισε το φόρτωμα», «Μισό ο Κώστας και μισό, δεν είχαμε αλεύρι. Πήγα στο Μύλο, χαιρέτησα το Μυλωνά, έτσι με νοήματα δυο τσουβάλια ο Μυλωνάς, ένα ο Κώστας, ένα ο πατέρας, του πατέρα του χειρός γίνει η μέση πληγή από το φόρτωμα.

Ήρθαν εδώ στο χωριό και ήρθα και γω σε δέκα μέρες και πήγαμε και δουλεύαμε στου Κίτσιου Νότη στο Γκριμίνι (με τα πόδια τέσσερις μέρες από τη Φλώρινα) πήγαμε λοιπόν στου Κίτσιου Νότη, να του φτιάξουμε το σπίτι, που του τόχαν κάψει οι Ιταλοί, φκιάζαμε κι ασβεσταριά, πήραμε και τον Πέτρο Ζιάκο, το Γιώργη Ζιάκο και το Γιάννη Στάγιο από την Πλάβαλη (Αγία Βαρβάρα).

- Παντρεύτηκα το 42 στην κατοχή με πείνα και την άλλη μέρα πήγαμε στο Νεοχώρι για 10 μέρες και πάει ο πατέρας μου με τον Κώστα και πήγαν στα Γιάννινα για καλαμπούκι, με τον Νικόλα Κόντο και με το παιδί του Τάκη τον Κόντο που πέθανε από τη φυματίωση του Τόλη του Κόντου και πήγαν φορτωμένοι στον

Πλάβαλη στη βρύση στον Αη Θανάση, φορτωμένοι καλαμπούκι ξεφόρτωσαν τον Κώστα.

Δεν είχαμε να φάμε ψωμί και γω παντρευόμουν, ήθελα γυναίκα, εδώ κατουριόμουν ήθελα γυναίκα, αστραπή που με βάρεσε, καλά λέω», (γελάμε και οι δυο και συμπληρώνει, καλά λέω καμάρι μου). Ερωτ. «**Μπλίντα, γιατί σας λένε;**» «Γιατί το σόι μου ήταν Μπλιντέικο, παρατσούκλι. Το σόι μας είναι Κούκη, ήταν Χούχη πριν, Μπλίντας, Γκούντος, Γιώργη Γκούντος, ήταν με τον πάππο του πατέρα μου, ο Κώστα Μπλίντας, γιατί η μάνα μου πήρε τον Τσιόλα Χούχη, γιατί με λιεν Τσιόλα εμένα, το παιδί του Βασίλη Χούχη». Ερωτ. «**Εδώ πως ήρθατε εσείς οι Χουχαίοι;**»

«Ο πατέρας μου ήταν κάτω εκεί, τον έκανε η μάνα μου στον Τσιόλα Χούχη, που ήταν παιδί του Βασίλη Χούχη, ο πατέρας μου εκεί γεννήθηκε, πέθανε ο Τσιόλας Χούχης, εκεί ήταν μικρός με τη μάνα μου την είχε νύφη ο Βασίλη Χούχης, Τσιόλιενα τσίλεγε, τον έλιεγαν Τσιόλα, γι' αυτό έβγαλαν και μένα Νίκο, Νικόλα, Τσιόλα. Κι ήρθε επάνω δω όταν πέθανε ο πάππος μου, ο Τσιόλα Χούχης η μάνα μου (προφανώς εννοεί τη γιαγιά του).

Παντρεύτηκε ξανά, πήρε τον Κώστα-Γεράση-Μπλίντα, καθόταν εδώ σε μια χαμοκέλα, εδώ η περιοχή είναι του Γραβάνη, το Μπλίντας ήταν επίθετο, Κώστα Μπλίντας, Γιώργη Μπλίντας πέθανε στην Αμερική ο άλλος, και δω ήταν το σπίτι του Γραβάνη ένα μικρό και το πήρε ο Κώστας Μπλίντας τόδωκε κι έκατσε εδώ, μεγάλωσε ο πατέρας μου ήταν μικρός χαμοκέλα ήτανε, παλιό, ο πατέρας μου έφκιακε το σπίτι εδώ αρραβωνιασμένος, όταν ήταν στου Ματσούκα, πήρε τη μάνα μου, του Κώστα Ματσούκα η αδερφή, του Μήτρου Ματσούκα η τσιούπο, εκείνο τόκαψε η μπάμπω μου, η γιαγιά μου, το Ματσουκέικο το σπίτι, φωτιά, όπως πήραν και τα δικά σας (τα Ζιακάτικα) εγώ ήμουν τότε εφτά χρονών, όταν καίγουνταν.

Βου-ου-ου όλα τα σπίτια, πολύ-πολύ-πολύ, εμάς είχε καεί το άλλο εδώ κάτω στον κήπο, ήταν σπίτι μεγάλο κι ήταν και γίδια μέσα, είχα είκοσι γίδια εγώ και μην ήταν η Φωτεινή του Πέτσιου, θα είχαν καεί κι αυτά, κάθουνταν εκεί αυτή και όταν βγήκε ο Σωτήρης ο Πέτσιος, πέθανε τώρα, άνοιξε την πόρτα και έφυγαν τα γίδια. Δεν φτάνει που μούκαψαν το σπίτι, μου πήραν και το στάρι απ' τ' αλώνι, τόχαμε αφήσει, ώσπου να σκωθεί αέρας να το λυχνίσουμε και ένα τραϊ καμάρι μου, καλό, τόχε η γυναίκα μου μανάρι, πήγαν το βράδυ, το πήραν και τόψησαν.

Μου πήραν το τραϊ και μου τόφαγαν, κι άλλα κι άλλα, πολλά-πολλά μούκαναν, δόξα ο Θεός και η Παναγία, που μ' έχει καλά, γιατί είμαι καλός, ό,τι έχω με την καρδιά μου δεν βλάπτω κανέναν, μπορώ, κάμνω καλό, στα δικαστήρια δεν πήγα ποτέ, τα χαρτιά μου είναι λευκά ούτε μάλωσα με κανένα 80 χρόνια άνθρωπος, να μη πω κανενού σταμάτα; και στην Αθήνα που πάω περνάω καλά, με τα παιδιά μου και δω έρχουμαι σαν κύριος μόλο τον κόσμο καλά, βγαίνω μια βόλτα όξω, στον κήπο, σάμα και συ τώρα με ξέρεις είσαι μεγάλος και συ, σε θυμιέμαι μικρό

(απευθύνθηκε σε μένα) και γω με τον πατέρα σου στο μαγαζί και με την πρώτη Μάχη, εγώ στο σπίτι το δικό σου, επάνω, **γλέντησα με τον πάππο σου τον Κώστα γλέντια, όχι γλέντια και με τον πατέρα σου κάναμε γλέντια εμείς**, ο Μπατζανάκης του, πέθανε ο Νόκος ο Γιώργος η μάνα αυτουνού και η γιαγιά μου η Σόνω, ήταν απ' τους Ντισακαίους, τον είχε ανηψιό η μάνα μου, όταν παντρεύτηκε ο Γιώργος, ήταν βλάμης ο Τόλης Λέκκας και πήρε την Βδόκιω, την Ευδοκία, ήταν τσιούπο του Μυλωνά με την Τόλιενα του Γεράση ήταν αδέρφια, ο Τόλης ήταν στην Αμερική και πέθανε, ο Τόλης Γεράσης κι ο Γιώργης Νόκος ήταν (εννοεί τον Γιώργο Γιαννάτη-Κένε σύζυγο της Ευδοκίας) μπατζανάκηδες, ο Γιώργος ήταν Αγροφύλακας στο χωριό μας, πολλά-πολλά, ξέρω όλο το χωριό μας από την αρχή, όλο τον κόσμο και την γιαγιά σου ακόμα.

Ο Τσιόλα Γιαννάτης ο πατέρας της, με τη φουστανέλλα στο κάτω το σπίτι, το παλιό, πριν γίνει το άλλο, όταν ο πατέρας μου γεννήθηκε το 1887-88, πέθανε 93 χρόνια, ο Τσιόλας ο κάτω ήταν ο ψηλός, ο πατέρας του Σωτήρη της γιαγιάς σου και της Γραμμένης του Τσώχου, πάνω ο Γιάννη Νάκος (Γιαννάτης) που μπήκε γαμπρός από τους Νακαίους, ο πατέρας της Μάχης, εκεί πάνω έμενε ο αδερφός του Τσιόλα ο κοντός (Γιώργος) όλοι Γιαννάτες ήταν αυτοί. **Μαζί τ' αδέρφια την έφκιακαν την εκκλησία κι ο πατέρας του Γιάννη Βαγγελάτη, ο Χαρίση Βαγγελάτης** που ήταν σπασμένος». Ερωτ. «Δεν ήταν ένας από τους Ματσουκαίους;»

«Οχι γιατί δεν ήξερε κανείς απ' αυτούς για πελέκημα, για πελέκια ήταν μόνο στον πέρα μαχαλά (Γκουβράτη) ήταν ο Βασίλης Νάκος, ο Χαρίλαος ο Παπαγιάννης και τρίτος ο Σωτήρης Παπαγιάννης αυτοί ήταν οι αρχηγοί, οι πρώτοι, έφερναν την πέτρα απ' τον Αη Θανάση και την πελεκούσαν, την έφκιακαν τ' αδέρφια ο Τσιόλας και ο Γιώργης Γιαννάτης, όλη την πελεκητή πέτρα, που είναι στην εκκλησία, όταν γεννήθηκε ο πατέρας μου, ο έλατος ήταν ένα μέτρο, όταν έπεσε η ευλογιά ο πατέρας μου ήταν νεοπατρεμένος και τούχε πέσει η μύτη και η μάνα μου ήταν όμορφη, αλλά με την ευλογιά...»

Πεθαίναν συνέχεια και τους θάψαν πάνω από την εκκλησιά, εγώ έβγαζα πέτρες από κει έριξα κάτω και έβγαλα κεφάλια με πλάκες και την Αγία Βαρβάρα την έχτισα εγώ με το Λάμπη (Χαράλαμπο Ζιάκο-Καλόγερο) και τον πατέρα μου». Ερωτ. «Θυμάσαι πότε;»

«Το 46, την πέτρα που έφερναν για την εκκλησία την έβγαζαν από την Αλατόπετρα, εκείνη η πέτρα κόβουνταν σα σαπούνι, όταν φκιάκαμε το σπίτι του Λέκκα που κάηκε, εκεί έβγαζα εγώ και την πελεκούσε ο πατέρας μου, έφευγε (το πέταγε) το πρώτο χέρι κι έπαιρνα το δεύτερο, γιατί ήταν από τον ήλιο (καμένη κι έσπαγε) και την έφερνε το χωριό, πέτρα-πλάκα όλα όλα, τα ξύλα αυτά ήρθαν από την Ντοβρά, Κάρυνα, όλο καρυά, οι μαστόροι, Ισβορίτες, αλλά τα μέσα από το Τούρνοβο, οι σκαλιστές και τη ζωγράφισαν οι χιονιαδίτες. Θυμιούμαι, ότι το 25-26 τον είχαν ως τη μέση (τον Αη Γιώργη)».

«Για τον πρώτο Αη Γιώργη το μικρό θυμάσαι τίποτε;» «Όχι, ο πατέρας μου μόνο παντρεύτηκε σ' αυτήν με το φέσι το κόκκινο και μούλεγε ότι ήταν μια μικρή, παντρεύτηκε 23 χρονών-δηλ. **αρχές του αιώνα υπήρχε-ναι**, υπήρχε ο μικρός, μου τόλεγε ο πατέρας μου, όταν πέθανε ο παπαΝικόλας εκεί πίσω τον θάψανε, τον πατέρα του Γιώργη του παπά (Παπαδήμα) και τον έβαλαν καθιστό στο ιερό, πίσω μεριά, μας πήγε ο Γκιόκας εμάς (δάσκαλος) κι όταν έγινε το νεκροταφείο (στον Τσέρο, στου Μάρκου τη ράχη) έθαψαν τον πάππο του Κώστα Πολίτη πρώτα τον Μήτρο Πολίτη από την Πόλη, το 1926 ή 27 και μας πήρε ο Γκιόκας εμάς που ήμασταν παιδιά και μας πήγε κάτω και πήραμε τα Ξεφτέρια (εξαπτέρυγα), Κύριε ελέησον, Κύριε ελέησον, Κύριε συγχώρησον, την ψυχήν του δούλου σου, εν τη Βασιλεία σου (ψέλνοντας) όλα τα παιδιά, πήγαμε στον κάτω μαχαλά και μετά τον ήφεραν στο χωριό επάνω στην εκκλησία, τον διαβάσαμε και μετά τον φέραμε απ' εδώ, ήταν μονοπάτια τότε, όλα τα παιδιά του δημοτικού, οι ψηλοί μπροστά, εγώ, και φωνάζαμε Κύριε ελέησον... κι η καμπάνα βαρούσε, ήταν ξύλινη (εννοεί το καμπαναριό).

- Το καμπαναριό έγινε το 34 μάλλον, που φκιάναμε εμείς τον τοίχο, με τον Βασίλη Νάκο που πελεκούσε κι ο Γιώτης Χούχης χτούσε-κι εμείς κάναμε την αρχή και τον θάψαμε στην άκρη, αποκεί είναι Πολίτικα, είχε πάει η Αγία Παρασκευή (είχε κλείσει το προηγούμενο νεκροταφείο) και συνεχίζαμε και λέγαμε Κύριε ελέησον...».

Ερωτ. «Ποια χρονολογία μου είπες;» «Εγώ ήμουν 7 χρονών, γεννηθείς το 20, μάστα, το 1927. Και ήταν ο παπαΝικόλας και σ' αλώνια σταμάτησαν και είχαμε **ξυλοκρέβατο τότες**, οι δυο μας ήμασταν λίγο πίσω. Άστα, άστα, άστα, πολλά πολλά, θυμιέμαι, πάρα πολλά.

- Μικρό παιδί, άνοιγα τα χωράφια εκεί με τον πατέρα, πείνα κατοχή, τι ήβραμε; **Νηστικός δυο μέρες με τον πατέρα μου να πάω από δω στο Γκρίμινι, να πάρουμε μια οκά αλεύρι, τόφερα και ήμουνα παντρεμένος**, έγινε κι ο Χρήστος, έγινε κι ο Γιώργος, αχά-αχά με τί; δούλευα και στην Κόντσα αλλά δεν ήμουν και οικονομολόγος, τα χαλούσα να λέμε και το σωστό άάά... τα λέω εγώ. («Τα γράφει; ωχ, ωχ», «αστειεύεται», «να τα στείλεις σ' όλα τα παιδιά και να τους λιές, ο μπαμπάς σας ο Νίκος ζει στο χωριό, πάντα θα ζήσω εγώ, δεν παθαίνω τίποτε, μ' έφαγε μόνο η στεναχώρια»). «Για το γιεφύρι του Ζιάσιακα, ξέρεις τίποτε;»

«Α έέέ, τόχτισε ο Γιώργη Ντισάκας, Νικόλα Ματσούκας, ο Μήτρος της Κίταινας». «Εσύ το θυμάσαι όταν τόχτιζαν;» «Όχι, αλλά ήταν ο πατέρας μου αρραβωνιασμένος τούλεγε, γαμπρέ-γαμπρέ, ο Νικόλα Ματσούκας, με το Μήτρο Ματσούκα ήταν αδέρφια, γαμπρουλιά, ήταν εκεί έφκιαναν τις πέτρες, και τάχτιζαν ο Χαρύλαος Παπαγιάννης, ο Μήτρος της Κίταινας όλοι οι παλιοί, θυμάμαι εγώ όταν πέρασα ήταν καλό, επάνω μην κοιτάς τώρα, που τσέβγαζαν οι γυναίκες, (τις πλάκες στην άκρη, τους Αρκάδες) ξέρεις γιατί τσέβγαζαν; για να κάνουν παιδιά και

τάριχναν στο ποτάμι απ' την πάνω μεριά απ' την δεξιά, είδα γω γυναίκα που τσέβγαζε (**σημείωση δική μου**).

Αυτό το έθιμο είναι αρχαιότατο, χιλιάδες χρόνια, από τον Δευκαλίωνα και την Πύρρα. Διασωθέντες μετά τον καταυλισμό επί του όρους Παρνασσού, ανανέωσαν αμέσως το ανθρώπινο γένος ρίπτοντας πέτρες πίσω τους, αυτές μεταμορφωνόταν σε ανθρώπους!!!).

Εγώ τους ορμήνευα αλλιώς, τους ορμήνευα καλά, όταν ήμουν βλάμης. Εσείς που θέλετε να κάνετε αγόρια να κρατάτε το στόμα κλειστό, γιατί άμα είναι ανοιχτό, μένει η πόρτα του σπιτιού ανοιχτή και φεύγει η κοπέλα. Του Γιώργη Ζάμπου, του Γιάννη Ψαρρά, **έέ ωρε βλάμη, αμ' μ' ανοίγεται μοναχό του...** ήπινε πολύ, όλοι πίναμε και γω με τον πατέρα σου συνέχεια, τρώγαμε ψωμί με γκίζα μ' αγγούρι τόνα τ' άλλο, αχ, ρε Παναγιώτη μου... νάσαι καλά να γράφεις όλο το χωριό, θα σου δώσω και φωτογραφίες να βάλεις.

«Λεβέντης είσαι μάτια μου
λεβέντικα χορεύεις,
όποιος σου θέλει το καλό
πάντοτε να τον χορεύεις».

Τα ξέρω 'γω όλα τα τραγούδια, να τα γράψουμε κάποτε όλα. Όταν ήμασταν αρραβωνιασμένοι (απευθύνεται στη σύζυγό του κ. Σοφία) πήγαινα στο Ραντάτι τότε εγω, εσύ με τη Γόνη (Αντιγόνη Σκορδά) στο Μπόγκοβο έσκαβαν κι έλεγα:

«Παιρνών έναν ανήφορο η κοντούλα
και βγήκα ιδρωμένος
κοντούλα μου γραμμένη (για να με κοιτάξει)
άει και βρίσκω τα σπίτια τάει ψηλά
η κοντούλα και βγήκα ιδρωμένος
τι στέκεις μαραμένος,
για κρίνε-κρίνε μας μωρή κοντούλα
μη στέκεις μαραμένη
κοντούλα μου γραμμένη».

Χόρευε η Σόφω του Καρδαρά, αρραβωνιασμένος δεν είχα να φάω ψωμί και τραγουδούσα αειεί... ήμασταν χαμένοι μωρεεέ... κυνηγούσαμε το μπάλιο, πιο μπάλιο; ωχ, ωχ, ωχ... Ήμουν αρραβωνιασμένος και μ' άλλες πριν έλειπα εγώ και μαραβώνιαζαν, τα χαμένα.

Εγώ αποφάσισα και πήρα τη Σόφω του Παναγιώτη Καρδαρά, τη Σόφω Παν. Παπαμιχαήλ, αλλά επειδή ο πατέρας της έφτιαχνε καρδάρια, Καρδαράς. **Πέθανε μετά, γκιρλώθηκε, πνίγηκε.** Όταν παντρεύονταν ο Λάμπρος από τους Κωστάτες, την Παρασκευή παν το μπαούλο στη νύφη, ο πατέρας του γαμπρού Παναγιώτης ο Κωστάτης έσφαξε μια αγελάδα μεγάλη και κάλεσε όλους τότε τους συγγενείς. Τον Καρδαρά τον είχε γαμπρό, η μάνα της Σοφίας κι ο Παναγιώτης Κωστάτης ήταν

αδέρφια. Βάλαν το τραπέζι κοντά τις 11 (έντεκα) για να παν τ' απόγεμα το μπαούλο, ήταν όλοι οι Μπλαναίοι πολλοί, πολλοί, απ' τους Μπλαναίους είχαν και το τσαγκαράδικο, μετά το πήρε ο Νάσιο Τσιάτσης.

Το τσαγκαράδικο ήταν κάτω απ' το δρόμο στα Κωστάτικα. Κάναμε το τραπέζι ήταν κι ο πεθερός μου εκεί 60 χρόνων τότε. Όπως έτρωγε του στάθηκε ένα κομμάτι από κρέας και ξύγκι στο λαιμό, ήπιε και κρασί και να ζήσουν να ζήσουν, να προκόψουν, αχά, αχά, του σταμάτησε. Η γυναίκα ήταν για ξύλα εκείνη την ημέρα.

Ήταν ο Βασιλάς τότε δάσκαλος και κοιμούνταν εκεί και πήρε μια λαμπάδα και του την έβαλε στο στόμα, να σπρώξει το φαί, αλλά τίποτα, μετά πήρε έναν καθρέφτη και τούβαλε στη μύτη να δει αν αναπνέει, τίποτε, πέθανε τον πήραν σπίτι, ο γάμος έγινε όμως, την Παρασκευή εμείς δεν πήγαμε να δώσουμε λόγο.

Η γυναίκα ήρθε από τα ξύλα και τον βρήκε πεθαμένο τον πατέρα της, δράμα, δράμα, άει, νάσαι καλά Παναγιώτη μου να τα γράψεις όλα και να ξανάρθεις να πούμε κι άλλα πολλά-πολλά...».

- Οι σημερινές γενιές και πολύ περισσότερο οι μελλοντικές θα σ' ευγνωμονούν. Έγινες με τον πιο απλό τρόπο, με την απλοϊκή σου φωνή, η ηχώ για τα αισθήματα και για τα πάθη ενός κόσμου και μιας ολόκληρης εποχής.

Το πλήθος στοιχείων που κατέθεσες, θα μείνουν αιώνια καταγραμμένα για κάθε φιλέρευνη και μελετητή.

Μπάρμπα Νίκο σ' ευχαριστούμε...

Μαστορίτικα του κ. Παναγιώτη Σκορδά

Στο κάλεσμά μου για συγγραφική προσφορά ο κ. Παναγιώτης Σκορδάς ευγενώς ανταποκρίθηκε. Κατέθεσε ορισμένες μαστορίτικες λέξεις που είχε καταγράψει από την εποχή της συμμετοχής του στην αδελφότητα. Με την σειρά και ερμηνεία που ο ίδιος έδωσε, τις δημοσιεύω:

Τσολίζεις=ξέρεις, Κουδαρίτικα=Μαστορίτικα,
Φωρείς Μαλάμο=έχεις ώρα, ντένα=η μέρα,
Κιούρο=Κυριακή, Μάνεμα=φαγητό, Πραχάλισες=έφιασες,
Μανέβουμε=τρώμε, τσέρο=κρέας, Στερνάρια=αυγά,
Γάβρο=τυρί, Κάψος=κρεμμύδια, Ζιούπανη=πίτα,
Γκαβή=κότα, Μπαρός=άνδρας, Ντέντσικα=γυναίκα,
Λαγός=παιδί, αγγίδα=κορίτσι, ξέκοψε=έφυγε,
Πασπαλιάρης=μυλωνάς, ντεσέρη=γαϊδούρι, ντόβρικος=καλός,
ντούκανος=μεγάλος, κούφιο=σπίτι, ράμπο=δουλειά,
ντιβόλικο=νερό, γκαβιάζω=βαραίνω, κράνια=λεφτά,
ράζω=δίνω, πραβαζόνω=έρωτας, ζγκούρο=γάτα,
Γκιτινάρια=γίδια, κοσσύφια=σταφύλια, μεγάλη χώρα=Πολιτεία,
ράγιος=ήλιος, νταμπάκο=βροχή, Γρίβας=χιόνι,

καρυόφυλλα=ρούχα, τσιατούρης=παπάς, πατσανός=γέρος,
πατσάνα=γριά, σιουμάλια=έρωτας, λαγουδεύτικα=παντρεύτηκα,
ξεκόβω=φεύγω, Στενοβράκης=χωροφύλακας, Σιλήβας=βράχος,
κατσάλη=σκύλος, καματερό=βόιδι, κοντυλιάρης=δάσκαλος,
Μανούρες=πέτρες, ξυπολισιές=παπούτσια, κοφτερές=γωνίες,
κάλιο=λάσπη, μπηλόση=ασβέστη, πικρά=γλυκά,
Σιούκλες=καρύδια, απαλό=λάδι, μαυρομάτες=ελιές,
ασπρόδια=φασόλια, αφύτρωτο=ρύζι.

Η πολύχρονη Μαστορίτικη πορεία του, με την φιλομάθεια και το διεισδυτικό
και παρατηρητικό βλέμμα του τον επροίκισαν με πολύτιμες εμπειρίες.

Περιμένω τον Μπάρμπα Γιώτη να μας τις μεταφέρει, έστω κι ένα μέρος απ'
αυτές, σαν παρακαταθήκη για τις επόμενες γενιές.

«Το ξέσκαμπα» Από την κ. Αφροδίτη Κατή

Παρά την ιδιαίτερη συναισθηματική φόρτιση, λόγω του πρόσφατου
γεγονότος της εκταφής του αγαπημένου της συζύγου, βρήκε τη δύναμη να
μου ψελίσει με ηρεμία και γλυκύτητα με την καλοσύνη που την διακρίνει, η
κυρία Αφροδίτη Απ. Κατή, τα βασικά στάδια της διαδικασίας:

«Το Σάββατο μαζεύτηκαν όλες οι γυναίκες στο σπίτι, τις είχα φωνάξει για τα οστά,
όσες ήταν συγγενείς και από το μαχαλά, κάτσανε και η ώρα 10.30 ξεκινήσαμε, (το πρωί).
Ο Γρηγόρης (ο Αλβανός) έσκαψε ώσπου βρήκε το κουτί (φέρετρο), έφυγε ο Γρηγόρης,
έκατσε ο Κώστας Ντάψης και χείρισε από την αρχή.

Έβγαλε πρώτα το κεφάλι, ύστερα εδώ τα χέρια (δείχνει), τη ραχοκοκαλιά, τα πλευρά
και τα πόδια. Τα βάλαμε στη σκαφίδα και τα πλύναμε με εφτά νερά (εφτά φορές) με
ΟΜΟ (σκόνη πλυσίματος) τους ρίξαμε και κρασί σκέτο και τ' απλώσαμε σ' ένα νάυλον να
στραγγίσουν κι ύστερα στρώσαμε μέσα στο κουτί το άσπρο πανί με κεντημένο ένα
μαύρο σταυρό στη μέση.

Βάλαμε με τη σειρά όλα τα οστά και επάνω-επάνω το κεφάλι. Το κλείσαμε το κουτί,
το φέραμε στην εκκλησία και έγινε το ψάλσιμο, κάναμε το τραπέζι την Κυριακή και το
απόγευμα το πήραμε και το πήγαμε πίσω στο κοιμητήριο.

Ο παπάς δεν βρίσκεται στην εκταφή, μόνο το διάβασμα που κάνει στην εκκλησία την
Κυριακή και μετά στο σπίτι που ρίχνει το τρισάγιο.

Το Σάββατο, βράσαμε το στάρι, το στραγγίσαμε, φκιάσαμε την κανίστρα με το
Γιώργο (Κατή) κι ένα πιάτο για το τρισάγιο.

Την Παρασκευή κάνουμε και το άπαμα τη μπαντούσια (λειτουργιά, πρόσφορο) και το
στάρι το μοιράσαμε μετά την εκκλησία στο χαγιάτι (υπόστεγο). Α, να αυτά ήταν...».

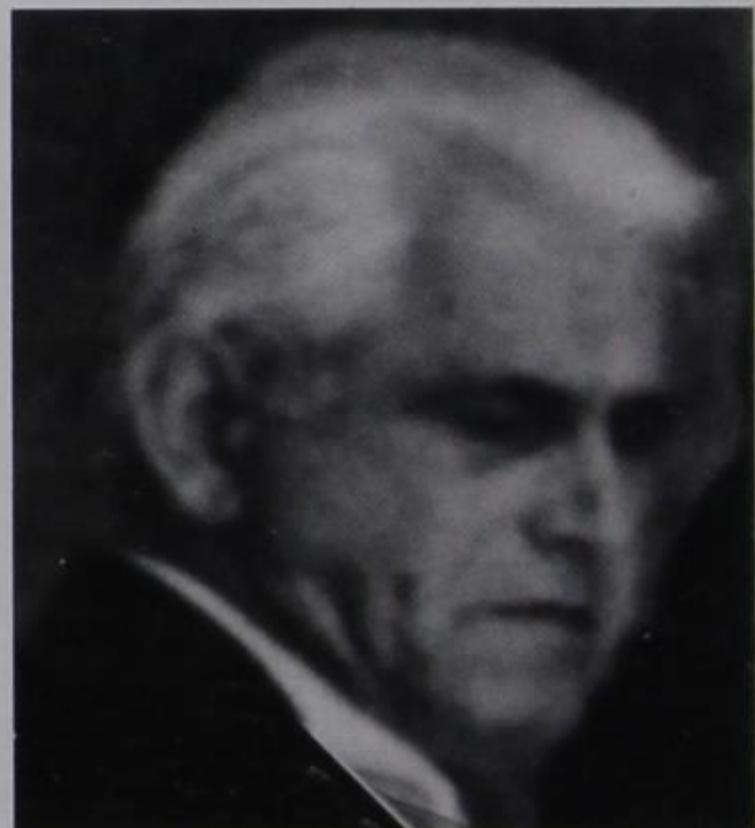

Ο Απόστολος Κατής στρατιώτης
(φωτ. αρχείο Μελπωμένης Γιαννάκη)

Κοινωνικά: Εκταφές

- Στις 26 Μαρτίου έγινε η εκταφή του **Απόστολου Κατή**. Γεννήθηκε στις 4-1-1929 και απεβίωσε στις 12-4-1993, στην Αθήνα, απ' όπου μεταφέρθηκε «η σορός του» στο χωριό. Παντρεμένος με την Αφροδίτη, απέκτησαν δύο παιδιά, το Χρήστο και την Βασιλική. Ξενιτεύθηκε το 1963 στη Γερμανία, σε αναζήτηση καλύτερης τύχης. Επέστρεψε το 1972. Η αγάπη του για το χωριό ήταν έκδηλη, αφού καταπιάστηκε με την περιποίηση των κτημάτων και τις καλλιέργειες, την κατασκευή του σπιτιού του εκ θεμελίων (το ρίζωμα και για τις επόμενες γενιές) αλλά και την συμμετοχή του στα κοινά. Χρημάτισε σύμβουλος στον πρώτο συνδυασμό του κ. Βασίλη Ζακόπουλου. Σε όσους τον γνώρισαν θα μείνουν για πάντα χαραγμένα στην μνήμη τους, η εγκαρδιότητα, η ηρεμία που εκδηλωνόταν με δημιουργική ενέργεια και ο βαθύς στοχασμός του. Αιωνία του η μνήμη.

- Ο **Αθανάσιος Τσιάτσης** γεννήθηκε στις 17-1-1911, μετά από αυτοκινητιστικό δυστύχημα, άφησε την τελευταία του πνοή στην Αθήνα, 2-12-1993. Στις 6 Μαΐου έγινε η εκταφή του στο χωριό, όπου είχε ενταφιαστεί. Παντρεμένος με την Όλγα, απέκτησε μαζί της πέντε παιδιά. Την Αλεξάνδρα, τη Δήμητρα (Τούλα), την Κατίνα, τον Γρηγόρη και τον Δημήτρη. Επί σειρά ετών εργάσθηκε ως υποδηματοποιός στον Πύργο (Στράτσιανη) απ' όπου κατάγεται και η σύζυγός του. Βαθύς ήταν ο πόνος σ' όλους από τον ξαφνικό και τραγικό χαμό του. Ανεξίτηλα μένουν στην μνήμη μας η μειλιχιότητα, ο ζεστός, αισθαντικός συμβουλευτικός του λόγος, ο κατά περίπτωση αστεϊσμός του και το αδιόρατο χαμόγελό του. Αιωνία του η μνήμη...

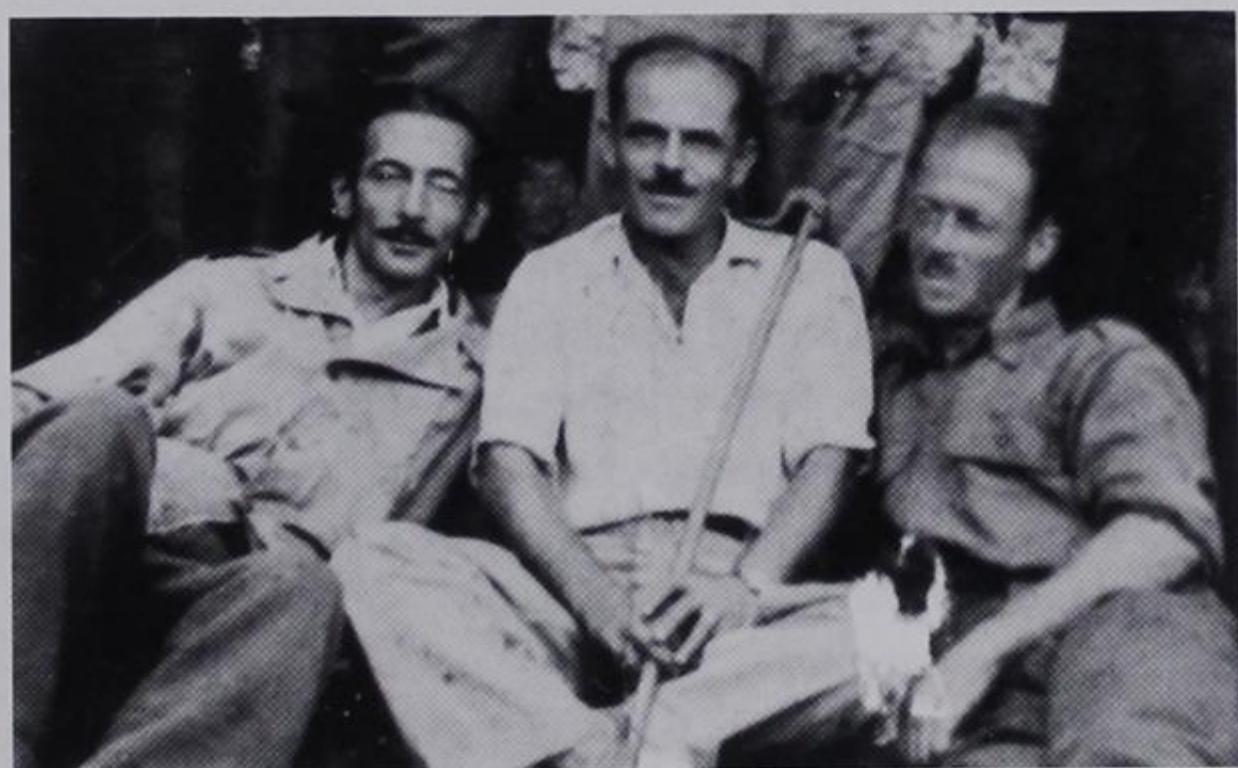
Αθανάσιος Τσιάτσης

• **Κηδείες** Ο Θωμάς Τσιάτσης γεννήθηκε στις 7-7-1925. Στην δεκαετία του 50 ξενιτεύθηκε στην Αμερική. Έγινε αιτία ν' ακολουθήσουν κι άλλοι το δικό του δρόμο για «καλύτερη τύχη». Εκεί τον βρήκε το μοιραίο και άφησε την τελευταία του πνοή.

• Στις 17-3-2000 μετά από σωματική και ψυχική καταπόνηση τεσσάρων ετών, υπέκυψε στο μοιραίο η **Πολίτη Αριστέα**. Γεννήθηκε στις 7-7-1909, μέσα από τις πιο αντίξοες συνθήκες, κατόρθωσε με τον σύζυγό της Βασίλειο, να δημιουργήσουν μια από τις πιο αξιόλογες οικογένειες. Ένα παράδειγμα **ιδανικής μητέρας**, δυστυχώς, δεν ευτύχησα να την γνωρίσω προσωπικά.

• **Ο Παναγιωτίδης Κων/νος** γιος του Παντελή, γεννημένος στις 28-3-1921, ρίζωσε δημιουργικά στο Βόλο. Εκεί άφησε και την τελευταία του πνοή. Η ανάγκη της επιστροφής, δεν λειτούργησε σ' αυτόν δραστικά. Σε μας όμως, η είδηση του θανάτου του, αποτελεί θλιβερό γεγονός, πέρα από τον άνθρωπο κι ένα Αμαραντιώτικο «κομμάτι» χάνεται.

• **Ο Γρηγόριος Ζιάκος** γεννήθηκε στις 5-7-1923 στην Αγία Βαρβάρα. Ουδέποτε όμως λησμόνησε, την Αμαραντιώτικη καταγωγή του. Παντρεύτηκε με την Μαριάνθη και απέκτησε τρεις γιους, το Λάμπρο, τον Παναγιώτη και τον Κώστα. Το κυνήγι της τύχης, τον οδήγησε στη Γερμανία για ελάχιστο

Ο Γρηγόριος Ζιάκος δεξιά με τον Δημοσθένη Ντούτση στο μέσον και τον Στέφανο Ζιακόπουλο.

χρονικό διάστημα. Επέστρεψε στη γενέθλιο γη. Επιδόθηκε σ' όλες τις εργασίες και επαγγέλματα που οι ανάγκες της ζωής σ' αυτόν τον δύσκολο τόπο σου επιβάλλουν να κάνεις. **Ευρηματικός, οξυδερκής, ερευνητικός, πνευματώδης**. Μ' αυτά κυρίως τα χαρίσματα τον **προίκισε η φύση, γιατί τον ήθελε** εκεί που τον γέννησε. Κτηνοτρόφος, γεωργός, ξυλουργός, χτίστης και επιχειρηματίας, μ' ότι καταπιάνονταν το έφερνε εις πέρας. Δεινός σκοπευτής. Ένας από τους τελευταίους της γενιάς των μεγάλων κυνηγών. Κοινωνικός, συμμετέχοντας στις εκδηλώσεις, οδηγούσε το χορό με τις εξαιρετικές του ικανότητες εκεί που η παράδοση απαιτεί. Το ανήσυχο πνεύμα του και η αγάπη του για τον τόπο, τον τοποθέτησαν στο αξίωμα του προέδρου, για δυο τετραετίες, από το 1986 έως το 1994. Άριστος οικογενειάρχης, ευτύχισε να δει την επιτυχημένη σταδιοδρομία των παιδιών του και την γέννηση των διαδόχων. Τα εγγόνια του. Δύσκολη ζωή, βαρύς και αγχώδης ο συνεχής αγώνας. Ο «γίγαντας» έπεσε, επί σειρά ετών κατάκοιτος επήλθε το μοιραίο, στις 20-4-2000 στην Αγία Βαρβάρα...

• **Ο Παναγιώτης Ψαρράς** γεννήθηκε στις 8-8-1942. Ζούσε στην Αθήνα. Επιτυχημένος επαγγελματίας και οικογενειάρχης δεν ευτύχησε ν' απολαύσει τους κόπους του. Η επάρατος νόσος, τον λύγισε νεότατο, στις 26-4-2000.

• **Η Φρειδερίκη Νόκου** γεννήθηκε στις 12-5-1939.

Παντρεμένη με τον κ. Παναγιώτη Νόκο, απέκτησαν δυο γιους. Τον Γιώργο και τον Χάρη. Σεπτή, φιλόξενη, γαλουχημένη με τα νάματα της ιδιαίτερης πατρίδας και υφασμένη από την σύγχρονη ζωή της πόλης, αποτελούσε το παράδειγμα της συζύγου, της μάνας, της Αμαραντιώτισσας. Δυσαναπλήρωτο κενό.

Το αναπόφευκτο επήλθε στις 29-4-2000.

Μεγάλο Σάββατο, εβδομάδα των Παθών.

• **Πατέρας, μάνα, παιδί, αδελφός, ή αδελφή, η ύπαρξή τους αποτελούν τη ρίζα της ζωής μας, αντιπροσωπεύουν τη μεγάλη, τη δυνατή αγάπη, την απέραντη στοργή, τη χωρίς υπολογισμό προσφορά. Ο χαμός τους, σ' όποια ηλικία κι αν έρθει, σπαράζει συθέμελα την ψυχή μας.**

Αιωνία τους η μνήμη...

Θερμά συλλυπητήρια σε όλους τους συγγενείς, να ζήσουν να τους θυμούνται...

Ο Παναγιώτης Ψαρράς με τη σύζυγό του
και την αδελφή του

Γάμοι: Ο **Βασίλης Νικ. Ζιάκος** και η **Αφροδίτη Θεοδ. Τζιφρή**, ετέλεσαν το Μυστήριο του γάμου στις 11 Ιουνίου ώρα 6 μ.μ. στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Συκεώνος Θεσσαλονίκης. Υγεία-χαρά-ευτυχία και καλούς απογόνους.

• **Ο Χαράλαμπος Βασ. Στέρτσος και η Αναστασία Μαρ. Γεωργοπούλου**, στις 22 Ιουλίου στις 8 μ.μ. στον Ιερό Ναό Αγίου Αντωνίου Περιστερίου, ετέλεσαν το Μυστήριο του Γάμου.

Η παρουσία πολλών Αμαραντιωτών έδωσε μεγάλη χαρά, στο νέο ζευγάρι και τους γονείς τους. Να ζήσετε με υγεία-χαρά-ευτυχία και καλούς απογόνους.

-Νεόνυμφοι μην λησμονάτε και την ευχή από τον Αη Γιώργη του χωριού μας, εύχομαι και ευελπιστώ, τα βαπτίσια τουλάχιστον να γίνουν εκεί.

Ειδήσεις, με λίγα λόγια:

- Χώρο για διαμόρφωση ελικοδρομίου διέθεσαν οι Αφοι Κωστάτη στου Γκόσιου, περιλαμβανομένου και τμήματος από τους Παπαδημάτες και της Αριστέας Ντισάκα. Λειτουργεί ήδη ένα στρατιωτικό στον Άγιο Νικόλαο.
- Ολοκληρώθηκε με την επάνδρωση το φυλάκιο της Κρεμαστής.
- Τοποθετήθηκε μοχλός για το κλείσιμο του δρόμου (μπάρα) στην στροφή Λουτρά-Αγ. Νικόλαος για τον έλεγχο των οχημάτων κατά την κυνηγετική περίοδο.
- Ειδικός μηχανισμός στο τσιμεντένιο γεφύρι του ποταμιού, καταγράφει την ορμητικότητα και ποσότητα των υδάτων για πιθανή δημιουργία υδροηλεκτρικού έργου.
- Ολοκληρώνονται οι νέες κατοικίες των αδελφών **Νικολάου και Ιωάννη Γκούντου** και της οικογένειας **Γεωργίου και Δήμητρας Κατή. Καλορίζικες**, να τις χαρούν με υγεία και ευτυχία, επί έβδομης γενεάς.
- Αντικαταστάθηκε το σάπιο και επικίνδυνο κάγκελο στην κατωφέρεια της πλατείας Αγ. Γεωργίου.
- Στον **Άγιο Νεκτάριο και Αγία Μαρίνα** είναι αφιερωμένο το νέο εξωκλήσι πλησίον του ριζού, στην θέση Πούλιος. **Τάμα ζωής του κ. Βασίλειου Ιωσήφ Ζάμπου**. Την προσπάθειά του αυτή ενίσχυσαν η Εκκλησία και πολλοί πιστοί.
- Επισκευάσθηκε η Αγία Τριάδα, μετά την καταστροφή από επήλυδες Αλβανούς. Πρωτοβουλία είχε αναλάβει ο ταγματάρχης της «περιοδικής» στρατιωτικής μονάδος **κ. Μπίγκος**. Συνέχισε το έργο η Εκκλησιαστική Επιτροπή με τη βοήθεια πιστών του χωριού. (Παλαιότερα ανήκε στην οικογένεια Γκουντουβά). Έτσι φέτος του Αγίου Πνεύματος, 19 Ιουνίου, λειτουργήθηκε προς μεγάλη ικανοποίηση των Αμαραντιωτών. Μερικοί εκ των οποίων δεν έχασαν την ευκαιρία να ψήσουν και να το διασκεδάσουν δεόντως.
- Συλλογή 33 φωτογραφιών με θέματα από το χωριό μας και την Αγία Βαρβάρα, χάρισε η **κ. Αντ. Μπάρδη**, στον Πολιτιστικό Σύλλογο.
- Σημαντικό είναι το έργο που επιτελεί η «**Μονάδα Κοινωνικής Μέριμνας**» του Δήμου Κόνιτσας, πέραν της πρόληψης των προβλημάτων υγείας, συμβάλλει και στην ψυχική ηρεμία των ηλικιωμένων ατόμων.
- Το πρώιμο κόψιμο τσαγιού και το ξερίζωμά του θα έχει αποτέλεσμα την εξαφάνισή του, όπως σχεδόν έχει γίνει με τον Αμάραντο (το λουλούδι). Να ληφθούν μέτρα.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
“ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ”

(ΙΣΒ ΔΡΩΣ)

ΚΡΗΤΗΣ 23 & ΧΑΛΚΙΔΟΣ
Κ. ΧΑΛΑΝΔΡΙ Τ.Κ. 152 31

ΤΗΛ: 672 1822